

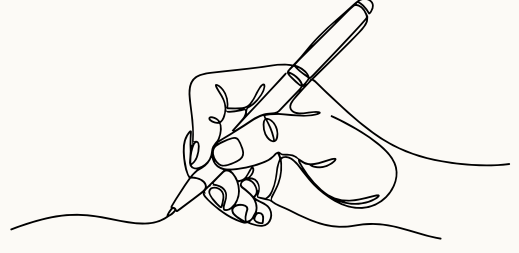
YALOVA ÜNİVERSİTESİ İ İLAHİYAT FAKÜLTESİ
EDEBİYAT BÜLTENİ

genç, mür ekkep

HAZİRAN 2026 | SAYI NO. 3

- 3) BAŞLARKEN - Arif Emre Macit
- 4) SICAK SİMİT KOKUSU - Yıldız Bozdemir
- 6) GÖNLÜN DERİNLİKLERİNDE NİYET - Filiz Ünen
- 7) BİR YANIM ÇILGIN NARAĞACI - Rühaydanur Erdinç
- 8) BEKLİYORUM SENİ - Sümeyye Bire
- 9) EZAN ÇİÇEKLERİ - Serranur Umay
- 10) İSİMSİZ GÜNLER / BÜYÜMEK - Fatma Süslü
- 11) VAROLUŞUN GRAMERİ - Arif Emre Macit
- 12) KERİMAN - Fatma Süslü
- 14) BENİMLE KAL - Sümeyye Bire
- 15) TÜKETİM TOPLUMU DERSLERİ - Filiz Ünen
- 16) YOLDAŞ / HATIRLAMA GEREKMEZ - Fatma Süslü
- 17) OLAĞAN AKIŞ - Nihal Özdemir
- 18) DEVREN KİRALIK - Helin Aktan
- 19) KAÇAK BALONLAR / ZEYTİN AĞAÇLARI - Serranur Umay
- 20) KAYDIRMACA - Sümeyye Bire
- 21) KAVUŞMA - Şirvan Arıkan
- 23) TAKINTI - Nihal Özdemir
- 24) ÇATLAK - Fatma Süslü
- 26) GECE MİSAFİRLERİ - Helin Aktan
- 27) KADİM MİRAS - Sümeyye Beyazkılınç
- 28) UÇTU GİDER - Ebrar Yıldırım

BAŞLARKEN

Arif Emre Macit

Başlarken şunu söylemeliyim: Her şeyin dijitalleştiği, üretmenin ve tüketmenin bu denli hızlandığı şu günlerde yazabilmek hayli güç. Yine de öylesine yazılamaz ya... Çabasız yazı hiç hükmündedir. Görmeden, yaşamadan, hissetmeden anlatılanlar içi boş bir kovadan farksızdır bana kalırsa. İşte bu yüzden, ekranların geçici hızına inat, yazılarımızı derleyip iki kapak arasına getirdik.

Geçen yıl bültenimizi teslim ettiğimiz bir hocamız, "Peki ama ne için yazıyorsunuz?" diye sormuştu. Düşününce yarın bu koridorlardan geçip gittiğimizde, arkamızda sadece sınav notları değil, bu masalarda gerçekten düşündüğümüze, dertlendiğimize dair somut bir iz kalsın istedik. Bu yüzden mesele sadece yazmış olmak değil; gerçekten düşünen, içini döken bir ruhun sorumluluğunu taşımak.

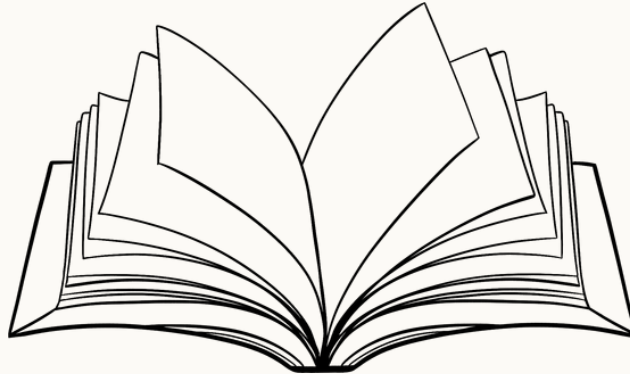
İşte bugün bu bülten elinizdeyse, bir şeyleri başarmışız demektir. Derslerden ve hayatın meşgalelerinden sıyrılıp sınırlı saatlerde bir araya geldik. Bazen iki, bazen üç kişi... Neyi nasıl yazmamız gerektiğini enine boyuna tartıştık. Yazmanın o sancılı gecelerinde epey yorulduk ama üretmenin verdiği o saf heyecanla bir o kadar da eğlendik. Elinizdeki bültende göreceğiniz her kelimenin arkasında, silip baştan yazdığımız koca bir yığın, görünmez bir emek gizli.

Bir yılımız daha bitti, mezunlarımızı veriyoruz. Yazarlık kadromuzda artık boşluklar olacak. Belki seneye yeni isimlerle burada oluruz, belki de bu sayfalar başka kalemlere emanet edilir. Dolayısıyla bu üçüncü sayı, bizim bu kadroyla çıkardığımız son sayı, bir nihayet. Ama geleceğin ne getireceğinden ziyade şimdi burada, bu sayfaların arasında buluşmuş olmamız en önemlisi. Biz kendimize inandık, çabaladık ve düşüncelerimizi eyleme döktük.

Bu edebiyat yolculuğunda bize fener olan Hatice Tekin Hocamıza, odasını ve desteğini bize sunan Feyzanur Akyol Hocamıza ve bu ortama zemin hazırlayan Dekanımız Prof. Dr. Cahit Külekçi Hocamıza teşekkür ederiz. Onlar olmasaydı, muhtemelen bu bülteni elinize alamazdınız. Ve son olarak, yazabileceğine her şeye rağmen inanan kendimize de küçük bir teşekkür...

Şimdi sizler fakülte koridorlarında gezinirken, kaderin muzip bir oyunuyla ayağınız ansızın bir taşla takılıverir, es kaza hafifçe sendeleyip en yakın masaya tutunursanız ve orada, sessizce bekleyen bu mütevazı bültenle göz göze gelirsiniz... Durun bir nefes. Telaş etmeyin. Oturun şöyle rahatça bir kenara ve sayfaları aralayın. Çünkü biz bu bülteni çıkartmak için çok emek verdik.

Bültenimizin üçüncü sayısı ile sizleri baş başa bırakıyor, keyifli okumalar diliyoruz.

SICAK SİMİT KOKUSU

Yıldız Bozdemir

Vapur iskeleye yanaşırken simitçinin sesi rüzgâra karışıyordu: "Taptaze, sıcacık simitler!"

Genç kız, fakülteye giden yolun bu ilk durağında, kalabalığın arasında birbirine tutunarak yürüten iki kişiyi fark etti. Zamanın bükemediği bir zarafetle, adeta geçmiş bir asırdan bugüne süzülüyor gibiydiler. Yaşlı adam, eşinin gözlerinin içine bakarak sordu:

"Hatice Hanım, simitler sıcacık. Almamı ister misin?"

Kadın, sesindeki o kadife yumuşaklığıyla karşılık verdi:

"Mustafacığım, al tabii. Fazladan al, sen pek seversin."

Bu birbiri üzerine titreyen iki kalbin arasında imrenilesi bir bağ gizliydi. Yaşlı adam simitleri alırken hemen yanlarında duran genç kıza döndü. Gözlerindeki babacan bir pırıltıyla, "Hanım kızım, sana da almamı ister misin?" diye sordu. Kız mahcubiyetle kızarıırken, adam paketi eline tutuşturdu.

Böyle başladı o ayaküstü sohbet. İskeleden ayrılp minibüslerine doğru birlikte yürürken, zaman adeta yavaşladı. Mustafa Amca, eşile birlikte uzun yıllar Almanya'da yaşayıp memlekete döndüklerini, Esenköy'deki evlerinde sakin bir hayat sürdüklerini anlattı. Bir ara eşine sevgi dolu bir muziple bakıp ekledi: "Ben önce Hatice Hanım'ın babasının kiracısı oldum. Sonra kızımı aldım, en sonunda da evini. İyi yapmamış mıyım?"

Genç kızın Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde okuduğunu öğrenince Mustafa Amca'nın gözleri buğulandı, derin bir iç çekti. Aynı sıralardan, yarım asır evvel kendisi de geçmişti. Anlatmaya başladı.

Kütahya'dan İstanbul'a gelirken, yanlarında büyük hayallerinden başka bir şeyi olmayan iki talebeydiler. Günlerce kiralık ev aramış, nihayet kendilerini ahşap bir İstanbul evinin önünde bulmuşlardı. Başını hafifçe yukarı kaldırdığında, üst kattaki pencerede o güne dek görmediği bir güzellikle karşılaşmıştı Mustafa. Genç kız, rüzgârda adeta ipek bir şal gibi süzülen dalgalı saçlarını savurmuş, aşağıya bakıyordu. O saçların her kıvrımı, genç adamın kalbinde o an kopacak fırtınanın habercisiydi. Kız, içeriye doğru seslenmişti: "Babacığım, evimize bakmaya kiracılar geldi!"

Bir sesin tınısı, insanı hayatı boyunca gurbette tutmaya da yeterdi, memleket kılmaya da. Babası kapıya çıkıp bu iki mahcup talebeyi buyur ettiğinde, Mustafa evden ziyade bu ailedeki edep ve hürmete hayran kalmıştı. Ev sahibesinin yüzündeki o nurani dinginlik ve nezaket, penceredeki kızın geleceğine dair en güzel vaattti. İnsan, annesinin aynasıydı ne de olsa. İlk bakışta kalbine mühürlenene o rüzgârlı saçlar, birlikte geçirilecek bir ömrün eşliği olacaktı.

Hatice, o zamanlar Levent Fen Lisesi'ni yeni bitirmiş, güzelliği dillere destan bir genç kızdı. Mustafa, tül perdelerin arkasından kendisini süzdüğünü fark ettiği bu kıza ilk andan itibaren büyük bir hürmetle bağlandı. Talebelik yılları, derslerin ağır yüküyle ev sahibinin kızına duyulan o sessiz sevdada arasında mekik dokuyarak geçti. Mustafa, ödev sorma bahanesiyle Hatice'nin babasının yanına gider, bütün benliğiyle o kadife sesin sahibini arardı.

Gün geldi, o sessiz sevda kelimelere döküldü. Mustafa Hatice'ye hayat arkadaşlığı teklif ederken, içindeki o derin inanç dünyasını da onunla paylaşmak istedi. "Benimle bu yolu yürürken, başımı örter misin Hatice?" dedi. Bu istek genç kadının ruhunda bambaşka bir kapı araladı. Kendi annesi dönemin şartları ve çevre baskısı sebebiyle başını örtememiş bir kadındı. Hatice, Mustafa'nın bu ricasını büyük bir istekle baş tacı etti.

Bu karar, hayatın zorlu sınavlarının da başlangıcı oldu. Hatice, o dönemlerde Ankara'da oldukça yüksek puanlı, ekonomi ağırlıklı bir üniversite bölümünü kazanmıştı. Başındaki örtü, dönemin katı kurallarının duvarına çarptı. Okul koridorlarında, amfilerde yükselen o soğuk sesler, genç kadının eğitim hakkını elinden aldı. Büyük bir üzüntüyle evine, İstanbul'a döndüğünde, Mustafa onun elini her zamankinden daha sıkı tuttu.

"Üzülme Hatice," dedi genç adam, gözlerindeki o sarsılmaz güvenle. "Sen benim sözümü dinledin, dinini seçtin. Şimdi sıra bende. Ben seni okutacağım, seni her sınava hazırlayacağım. İmam Hatip Lisesi'ni dışarıdan bitirmen için ne gerekiyorsa yapacağız. Sonra İlahiyat Fakültesi'ne gideceksin, oradan hoca olarak mezun olacaksın."

Mustafa sözünü tuttu. Genç kadını geceler boyu çalıştırdı, kitaplar taşıdı, adeta onunla birlikte yeniden öğrencilik yaptı. Hatice, azmi ve eşinin desteğiyle İlahiyat Fakültesi'ni bitirdi, Diyanet bünyesinde Kur'an kursu öğreticisi olarak göreve başladı. Kadınların ruhuna dokunan, onlara dinin o güzel, birleştirici dilini anlatan zarif bir rehber oldu.

Hayat, onları İstanbul'un bu huzurlu ikliminden alıp İç Anadolu'nun bozkırlarına, Mustafa'nın tayin olduğu yere savurduğunda da Hatice görevini hiç bırakmadı. Gittikleri her kasabada, her şehirde kadınları etrafına topladı, evleri birer ilim irfan yuvasına çevirdi.

Geçen yıllar, ailelerine neşe katan beş güzel çocukla taçlandı. Evlatlarının büyüme sancıları, hayatın koşturmacası devam ederken, kapılarını bir gün bambaşka bir gurbet çaldı. Dönemin Başbakanı Necmettin Erbakan'ın özel daveti ve yönlendirmesiyle, Almanya'daki Türk vatandaşlarına rehberlik etmek, oradaki insanlara İslam'ın hakikatini anlatmak üzere yola çıktılar.

Almanya yılları, tam yirmi beş sene sürecektir uzun bir hicretin adı oldu. Hatice Anne, gurbetteki o soğuk salonları sohbetlerinin sıcaklığıyla ısıttı. Her hafta sonu, Almanya'nın farklı bir şehrinde, farklı bir kasabasında konferanslar verdi. Her bir salonda dört yüz, beş yüz kadının toplandığı, gözlerini onun ağzından çıkacak teselli cümlelerine diktiği o büyük buluşmalarda, İslam'ın asıl manasını, sevgiyi, edebi ve sabrı anlattı. Mustafa Amca, çeyrek asır boyunca eşinin en büyük destekçisi, o salonların sessiz koruyucusu, hayat yolunun yoldaşı oldu.

Şimdi, yıllar sonra yeniden döndükleri İstanbul'un bu rüzgârlı iskelesinde, Esenköy minibüsünü beklerken geçmiş bir ömrün muhasebesi eldeki sıcak simitlerin kokusuna karışıyordu. İskeledeki kalabalık akıp giderken, Mustafa Amca eşinin elini biraz daha sıkı kavradı.

Genç kız, elindeki simitle kalakaldı. Karşısında duran bu iki insan, sadece bir evliliğin değil, birbirini inşa eden, zorluklar karşısında eğilmeyen bir sadakatin canlı abidesiydi. Hatice Anne, genç kızın yüzündeki o hayranlık dolu şaşkınlığı gördüğünde, onu adeta kendi evladı, manevi kızı gibi bağrına bastı. Onların nezaketi ve sönmeyen aşklarının kokusu, genç kızın hafızasına bir daha silinmemek üzere çoktan kazınmıştı.

GÖNLÜN DERİNLİKLERİNDE NİYET

Filiz Ünen

Niyet, insanın yaptığı işi görünenden daha derin bir anlamla dolduran iç yöneliştir. Aynı davranış bazen bir insanı Allah'a (cc) yaklaştırırken bazen yalnızca sıradan bir hareket olarak kalır. İslam'da amelin değeri sadece dışarıdan görünen şekliyle değil, kalpte taşınan maksatla ölçülür. Niyet, dinî hayatın en ince ama en belirleyici meselelerinden biridir.

"Ameller niyetlere göredir. Herkese ancak niyet ettiği vardır." (Sahih-i Buhari)

İslam âlimleri bu hadisin dinin temel esaslarından biri olduğunu söylemiştir. İnsanın yaptığı birçok iş niyetle anlam kazanır. Namaz, oruç, sadaka gibi ibadetlerde niyet açıkça gereklidir. Mesele yalnızca ibadetlerle sınırlı değildir. İnsan günlük hayatındaki sıradan işleri bile güzel bir niyetle hayra dönüştürebilir. Ailesinin rızkını kazanmak için çalışan bir kişi, bunu helal lokma niyetiyle yaptığında emeği ibadet hükmüne yaklaşır. Bir dostunu dinlemek, bir hastayı ziyaret etmek, yolda birine yardım etmek niyet sayesinde manevi değer kazanır.

Niyet aynı zamanda kalbin aynasıdır. İnsan bazen doğru görünen bir işi yanlış bir maksatla yapabilir. Gösteriş, övgü arzusu ya da insanların takdirini kazanma isteği, amelin içindeki samimiyeti zedeleyebilir. Salih insanlar yaptıkları işlerden çok, o işi hangi kalple yaptıklarından çekinmişlerdir. Dışarıdan güzel görünen bir amel, içindeki bozuk niyet yüzünden değerini kaybedebilir.

"Allah (cc) sizin suretlerinize ve mallarınıza bakmaz, kalplerinize ve amellerinize bakar." (Sahih-i Müslim)

Bu hadis, niyetin neden bu kadar önemli olduğunu açıkça gösterir. İnsanların gözünde büyük görünen şeyler Allah (cc) katında küçük olabilir. İnsanların fark etmediği sessiz bir iyilik ise büyük bir kıymet taşıyabilir. Allah (cc) kalpte saklanan yönelişi bilir.

Niyetin en güzel taraflarından biri, insanın yapamadığı iyiliklere bile sevap kapısı açabilmesidir. İnsan bazen bir hayrı gerçekleştirmek ister fakat gücü yetmez, imkân bulamaz ya da yol açılmaz. Samimi niyeti Allah'ın (cc) katında karşılıksız kalmaz.

"Kim bir iyilik yapmaya niyet eder de yapamazsa ona bir sevap yazılır." (Sahih-i Müslim)

Bu rahmet, insanın kalbine umut verir. Kul her zaman güçlü değildir; yorulur, gecikir, eksik kalır. Samimiyetle yöneldiğinde Allah (cc) onun kalbini bilir.

Niyet insanın yolunu belirler. İnsan neye yönelirse zamanla ona benzemeye başlar. Kalbini dünyaya bağlayan başka bir hayat yaşar, Allah'ın (cc) rızasına yönelten başka bir hayat yaşar. Niyet sadece başlangıçta söylenen bir söz değil, insanın iç dünyasını şekillendiren sürekli bir bilinç hâlidir.

Bazen insan yaptığı güzel işlerin içinde bile kendini kaybedebilir. İnsanların takdiri hoşuna gider, övülmek ister, yaptığıyla değer kazandığını düşünmeye başlar. Bu anlarda niyetin yeniden düzeltilmesi gerekir. İhlas kayb olduğunda amel ağırlaşır; samimiyet geri geldiğinde insan huzur bulur.

Eskiler sık sık niyetlerini yenilerdi. Aynı işi yaparken bile kalplerini kontrol ederlerdi. İnsanın kalbi değişkendir. Bugün yalnız Allah (cc) için yapılan bir iş, yarın nefsin pay aradığı bir yere dönüşebilir. Niyet, korunması gereken bir emanet gibidir.

İnsan neden yorulduğunu değil, neden yürüdüğünü unutunca dağılır. Niyet ona yönünü yeniden hatırlatır. Zor zamanlarda insanı ayakta tutan şey çoğu zaman yaptığı iş değil, o işin arkasındaki anlamdır. Mümin, sadece ne yaptığına değil, neden yaptığına da dikkat eder. Niyet görünmezdir lakin insanın amelinin asıl şekillendiren odur. Kalpte sessiz duran bir yöneliş, bazen yıllarca yapılan işlerden daha kıymetli olabilir.

BİR YANIM ÇILGIN NAR AĞACI

Ruheydanur Erdiç

Tanmadığım bir zil sesiyle uyanıyorum; ne kapıdan gelen bir ses bu ne de dış dünyaya ait bir çağrı... Daha çok içimde, uzun zamandır susmuş bir yerin hatırlatması gibi. Kapağıya yöneliyorum fakat açtığımda bir fezaya dalıyorum. Aşına olmadığım yüzlerden kaçırdığım gözlerim, aslında kendi içimde görmeye cesaret edemediklerime değmekten korkuyor. O an anlıyorum ki insan, kendi içindeki âlemden habersizken ayak bastığı toprağa ev sahipliği yapmaya çalışır. Benimsediği diyarın rüzgâr-ı ikazında savrulurken kalbin odacıklarına bigâne kalır. Cemalin yansıması hakikatin şem'ine gözlerini yumar. Adım adım uzaklaştığı âlem-i özüne bir yabancı gözüyle bakar. Mesafeler artar, görüntü gitgide soluklaşır. Uzakta bulanık bir ağaç belirmez. Dallarında tutunan aşkar çiçekler... Kimisi hâlâ direniyor rüzgâra, kimisi çoktan düşmüş toprağa. Tıpkı insanın içindeki duyguların esintisi gibi bazıları tutunur, bazıları sessizce çözülür, bazıları ise fark edilmeden yeniden karışır varlığın özüne. Zaman ise biz görmezden geldikçe kendi içine çekilir. Bir fanusun içinde kıyametin sabahına doğru akarken biz hâlâ dışarıda oyalanırız.

İnsan kaçtığı her sureti içinde taşır. Aynaya bakmaktan değil, aynada göreceklerinden ürker. Kalbin odacıkları ise doludur. Kiminde çocukluğun ince bir sızısı, kiminde yarım kalmış bir dua, kiminde ise dile gelmeyen bir kırgınlık uyur. Her şeyden kaçmak, bir gölgeye sığınmak ister. Günün birinde bir nar ağacına dayanırken bulur kendini. Yere düşen bir nar tanesine istemsizce uzanır eli. Hiç beklemediği bir anda, bilmediği bir sokakta, bir bostanda kendine yakalanır insan. Kaçacak yeri kalmaz. İşte o vakit kendisiyle oturur. Sessizce, derin bir sabırla başlar nar ayıklamaya.

Nar; dışarıdan sert, içten kırılığandır. Her tanesi birbirine yaslanmış ama birbirini incitmeden varlığını sürdüren bir denge içindedir. Belki kalbin hakikati de budur. Hüznün, sabır, umut, merhamet... Hepsini aynı kalpte yer bulur. Biri diğerini ezmeden, biri diğerini susturmadan yaşar. İnsan çoğu zaman bir duyguyu yaşarken diğerini yok sayar. Oysa kalp, hepsini birlikte taşıyabilecek kadar geniştir. Mesele, onları birbirine zarar vermeden taşıyabilmektir.

Her nar tanesi bir hatıra gibi açılır insanın avucunda. Kimi buruk, kimi tatlı, kimi eksik... Lakin hepsinin derininde ince bir parıltı saklıdır. Sanki göz kamaştırıcı bir hakikatin unutulma izleridir bunlar. İnsan sabırla ayıkladıkça anlar ki içindeki karanlık bile boşuna değildir. En koyu gölgeler ışığın varlığını haber verir. Kalp, dünyadan daha geniş bir âlemdir. İnsan dışarıda aradığı ne varsa aslında o âlemin içinde çoktan çizilmiştir. "Kendi nefislerinizde dahi nice ayetler vardır" hitabı, bir davet gibi düşer insanın avucuna. Görmek isteyene her şey zaten gösterilmiştir.

Şimdi vakit, o kalbin odacıklarına dönme vaktidir. Kendinden kaçmadan, kendine rağmen değil, kendinle birlikte yürüyebilme vaktidir bu. Narın kabuğunu aralar gibi, incitmeden ama saklamadan bakabilme vaktidir. Bir yanın hâlâ çılgın bir nar ağacıdır. Dağılmış, savrulmuş, kırılmış olsa da içinde sayısız sır saklar. Diğer yanın ise o taneleri tek tek toplayacak kadar sabırlıdır. İnsan kendini incitmeden kendine varabildiğinde, belki de ilk defa gerçekten yaşamaya başlar.

BEKLİYORUM SENİ

Sümeyye Bire

Sana çıkan merdivenlerdeyim

Bir Söğütlü askerim

Bekliyorum seni

Belki inersin diye

Yılları yırtıp geldim

Bekliyorum seni

Edebin yere eğdiği başımı

Gözlerim haylazca kaldırıyor

Seyrediyorum mavi mor camlı kapıyı

Hani karanlık bir göktü o cam da

Sen doğardın, giderdi keder de gam da

Şimdi sana çıkan göğün altında

Bekliyorum seni

Umuyorum ki gelirsin

Bakar da hüzünlenirsin

—Evladım! dersin

—Hünkârım! derim

Sen bana nazar ederken

Önünde divan durmak için

Bekliyorum seni

İslatmak için kirpikleri

Gözyaşlarım hazır

Yıllanmış feryadımı haykırmaya

Kalbim, ruhum hazır

Hazıroldayım Hünkârım

Bekliyorum seni

Benimle bekler cümle cihan

Beklerim el pençe divan

Alem-i İslam adına

Aleyküm selam hazır

Ümmete selamını almak için

Bekliyorum seni

EZAN ÇİÇEKLERİ

Serranur Umay

İnsanlara çarpıyor, önünü bir türlü göremiyordu. Kalabalıktan kurtulmak, o uğultulu kalabalıktan uzaklaşmak için bulunduğu ilk boşluktan hızla kaçtı. Derin bir nefes alıp duracaktı ki önündeki taşı fark etmedi, ayağı takılıp boylu boyunca düştü. Avuçlarının içinde yumuşak ve hafif nemli toprağın serinliğini hissetti. Kalkmak istemedi; aksine, bu sessiz köşe ona sığınacak bir liman gibi göründü. Durup dinlenmeye karar verdi. Günün omuzlarına yüklediği yorgunlukla, düştüğü yerdeki toprak kokusuna sığınıp kalakaldı.

“Allahu Ekber, Allahu Ekber...”

Minarelerden yükselen sesler binaların arasında yankılanmaya başladı. Bugünün selası da vaktin içinde eriyordu. Akşam ezanı, kimileri için hayatın son bulunduğu o hüznümlü sela, kimileri içinse yepyeni bir hakikatin doğuşuydu. Sena, toprağın üzerinde sessizce ezanı dinlerken mucizevi bir doğuşa tanıklık etti. Göz bebekleri hayretle kocaman büyümüş, akşamın alacakaranlığında parlıyordu.

Ezan çiçekleri, onun çocukluğundaki o uzun ve telaşsız akşamların son durağıydı. Bütün gün sokak aralarında oyun oynar, sarı yaprakların ağır ağır açıldığını görünce eve dönme vaktinin geldiğini anlardı. Kapattı gözlerini. Önce bedeni, ardından ruhu yavaşladı. Anın tadını çıkarırken, zihnindeki bulanık anılar birer birer berraklaştı. Gözlerini bir kez açıp kapadığında etrafı masalsı, sarı bir ışık kapladı.

Ovuşturarak açiverdi gözlerini. “Burası ne kadar da tanıdık,” dedi fısıltıyla. Mavi rengin hâkim olduğu o heybetli camiye gördü önce. Minaresinden gelen o tanıdık ses, babasının yankısıydı. Ayağına çarpan bir topla dikkati dağıldı. Asfalta tebeşirle çizdiği renkli resimleri fark edip her bir çizgiyi hayranlıkla incelemeye başladı.

O esnada görüş alanına bir çift ayak girdi; yavaşça bakışlarını kaldırdı. Karşıdan gelen, ağır adımlarla yürüyen dedesiydi. Kahverengi takkesini özenle takmış, camiye doğru gidiyordu. Dayanamayıp ona doğru koştu ve sınıksız sarıldı. Dedesi şefkatle gülümseyip başını okşadı, dualar mırıldanarak yanından ayrıldı.

Sena, günün en sevdiği vaktine hazırdı artık. Balkondan annesi “Yemek hazır!” diye seslendi ancak duymadı. Çiçek bahçesine giden yolda hayallerle dolu bir dansa dalmıştı. Birden çimenlerin üstünde düşüncesizce koşturan çocukların, o narin çiçekleri ezdiğini fark etti. Büyük bir öfkeyle yanlarına koştu. Hepsini oradan kovalayıp kendini yeniden serin çimenliğe bıraktı. Ezanın sesiyle birlikte adeta hazır ola geçen, karanlığa inat yapraklarını açan ezan çiçeklerine hürmetle selam verdi. Tanıdık bir kokunun ve sesin içinde, zamanın tam ortasında öylece durdu.

İSİMSİZ GÜNLER

Kalemimden çırpıtığım ırz düşmanı cümleler
Haince büyüttüğüm kalp kırıcı nağmeler
Sensiz de yeşerttiğim beyaz renkli çiçekler
Gittin ya habersizce, artık isimsiz günler

Sandıktan çıkarttığım gülen yüzü kareler
Yerden kaldırmadığım eski püskü terlikler
Sevginden çürüttüğüm bozuk bantlı kasetler
Gittin ya habersizce, artık isimsiz günler

Canımla boyadığım acı yüklü portreler
Kafamda yarattığım huzur dolu sergiler
Solumda unuttuğum minik elli dehlizler
Gittin ya habersizce artık isimsiz günler

Dumanla soluduğum deli dolu hayaller
Hücremde yoğrulduğum ıstıraplı geceler
Sesimde kuruttuğum en marazlı cemreler
Gittin ya habersizce artık isimsiz günler

BÜYÜMEK

Yirmilerinde kaybolmuş küçük kızlar gibi
Büyümenin rahatsız ediciliğine değiniyorum
Bebeklikten kalma eski bir oyuncak gibi
Ben artık hevesimi kursağımda varsayıyorum

Annem yetiştirdi beni mutlu masallardaki gibi
Gerçekte hayatın acımasızlığıyla kavruluyorum
Büyüme hep ihtişamlıydı, tıpkı bir hülya gibi
Şimdilerde ise onun en acı anlarını yaşıyorum

Tüm gücüyle çocuk kalmayı başarmış biri gibi
Evcilik oyunlarımdan hikayeler dinliyorum
Nefes almanın zor olduğu bir hastalık gibi
Hayatımı asrın en aşağı dönemi ilan ediyorum

Akıllandık vicdanımızın üstüne basarak nefreti
Yaşamak yarışında insanlığımı kaybediyorum
En değerli eşyalarımı bırakıp giden biri gibi
Ben de küçüklüğümü sandığıma gömüyorum

VAROLUŞUN GRAMERİ

Arif Emre Macit

Kendini anlamak, insanın kendi içindeki o sessiz ve derin boşlukla tanışmasıyla başlayan, ucu bucağı olmayan bir yolculuktur. Bu tanışıklık bir kez gerçekleştiğinde, dışarıdaki dünya artık eski renginde ve eski biçiminde kalmaz. İnsan kendi zaaflarını, korkularını ve en gizli arzularını maskesiz bir şekilde görmeye başladığında, hayatın ona sunduğu hazır kalıplar da yavaş yavaş kırılır. Dünyayı yeniden okumak, tam olarak bu kırılma noktasında, o ilk dürüst bakışla birlikte devreye girer.

Artık bakılan hiçbir şey ya da yaşanan hiçbir an sadece maddeden veya sıradan bir olaydan ibaret değildir. Kendi kederini çözmüş ve onunla barışmış bir zihin için, bir akşamüstü esen sonbahar rüzgârı sadece basit bir hava olayı sayılmaz. O rüzgâr, insanın kendi içindeki geçiciliğin, değişimin ve o kaçınılmaz döngünün bir yansımasına dönüşür.

Kendi sessizliğini dinlemeyi öğrenen biri, kalabalıkların gürültüsü içinde saklı kalan, çoğu kişinin fark etmeden geçip gittiği o ince anlamları ve fısıltıları fark etmeye başlar. Sokaktaki bir yabancıнын yüzündeki yorgunluk, bir kitabın tesadüfen açılan sayfasındaki bir cümle veya bir ağacın ikinci güneşindeki gölgesi, kendini bilen bir insan için artık birer işaretlerdir. Bu işaretler, kişinin kendi iç dünyasından süzülüp gelen birer sembol gibi dış dünyayı donatır. İnsan kendi içindeki düğümleri çözdükçe, dışarıdaki hayatın karmaşası da yerini anlamlı bir bütünlüğe bırakmaya başlar. Her bakış, aslında insanın kendi içine tuttuğu bir aynanın dışı vurumudur.

Eğer bir kişi kendi alfabesini oluşturamamışsa, hayatı hep başkalarının düştüğü eksik dipnotlarla anlamaya çalışır. Bu durum, başkasının gözlükleriyle uçsuz bucaksız bir manzarayı seyretmeye benzer; görüntü hep biraz bulanık, renkler hep biraz emanettir. Oysa kendini anlamak, o başkalarına ait gözlükleri çıkarıp dünyayı kendi berrak bakışınla, hiçbir aracıya ihtiyaç duymadan en baştan keşfetmektir. Kendi iç sesini bulan ve o sesin tınısına güvenen insan için dünya artık dilsiz ve yabancı bir yer olmaktan çıkar.

Her hadise, her hayal kırıklığı ve her yeni karşılaşma, insanın kendi hakikatini hecelediği birer satıra dönüşür. Yaşanan en küçük bir tartışma bile, kişinin kendi sınırlarını ve tahammülünü keşfettiği bir derse evrilir. Bir sanat eserine bakarken duyulan o tarifsiz heyecan, aslında eserdeki bir duygunun insanın kendi içindeki bir boşluğa tam oturmasıyla ilgilidir. İnsan kendini ne kadar derinlemesine tanır, dış dünyadaki o devasa kütüphanenin rafları arasında o kadar emin adımlarla yürür.

Sonuçta dış dünya, biz hangi dilde konuşuyorsak ve kendimize hangi kelimelerle hitap ediyorsak bize o dilde cevap verir. Kendini bir kurban olarak gören kişi için dünya bir zulüm yeri, kendi içindeki gücü ve yaraları kabul eden biri için dünya bir öğrenme alanıdır. Bu yüzden kendini çözmek, sadece bireysel bir rahatlama değil, aslında evrenin şifrelerini kendi zihninde yeniden kurgulama eylemidir. Kendini anlamakla başlayan bu süreç, en sonunda insanın tüm kâinatı kendi evindeymiş gibi bir aşinalıkla okumasıyla tamamlanır.

KERİMAN

Fatma Süslü

İnanılmaz derecede öfkeliydi Keriman. İçinde dizginleyemediği bir hırçınlık hüküm sürüyordu. Sorunu kendiyledi, etrafındakilerle değil. Yaşayamadıklarına öfkeliydi, zaman zaman da yaşananlara...

Salonun köşesinde oturmuş, memnuniyetsizce etrafı dikizliyordu. "Terbiyesiz, dayağımı eksik etmişler. Bu kadar da bekletilmez," diye homurdandı. Gözü ara ara köstekli saate takılıyordu. İçten içe beğenmişti saati. "Daha kallavisini alırım," diyerek avuttu kendini. Çiçeklerle bezenmiş renkli vazo dikkatini çekti. El yapımı olmalı diye geçirdi aklından. Her şeyi abartmayı ne kadar çok seviyordu şu körpeler, yere batsın paraları. Bakışlarını etnik desenli halının köşesine sabitledi. Eskilere gitti aklı.

– Aferin Keriman, sınıfın ikincisi sen oldun.

Sınıfta alkışlar yükseldi. Yüzü yanıyordu, kesin domates gibi kızarmıştı. Utanmamıştı, sadece şaşkındı. İkinciliğin neden kutlandığını hiç anlamıyordu. Zilin cızırtılı sesiyle sınıftakiler, hücumdaki askerler gibi dışarı koşturdu. İkincilik şöhreti orada sonlanmıştı. Yine kendiyle kaldı. Evden getirdiği ekmeği hızlıca çıkardı. Yanında biraz da su getirmişti. Ekmek taş gibiydi. Aldığı ilk ısırdıkta dişlerini kıracağını anladığından hemen etrafına bakındı. Kimsecikler görünmüyordu. Ekmeği tuttuğu gibi suya daldırdı. Islandıkça yumuşayan ekmeği büyük ısırdıklarla bitirmeye çalışıyordu. Zevk almıyordu, en azından karnı guruldamayacaktı. Ekmeğin son parçasını ağzına atarken sınıfa Semra giriverdi. İçi ekmeğin parçası dolu suyu arkasına zorla sakladı.

Semra, Keriman'ın telaşlı hâlini görünce iyice yanına sokuldu. Bu kız da az çakal değildi. "Ne saklıyorsun sen?" diyerek ellerine bakmaya çalıştı. "Sana ne," dese de Semra cadısı susmadı.

– Hep böyle kıskançlık yapıyorsun zilli, diye bağırıverdi Keriman.

Semra sinirden köpürmüştü. Aklına gelen fikirle ağzının kenarını kıvrırdı. Dişli kızdı, yalan söylemeyi de çok severdi. Heybesinden yalan dolu bir cümle çıkardı:

– Yoksa sen bir şey mi çaldın?

Sesi sınıfta, hatta okulda yankılandı. Çocuklar çoktan sıralarına doluşmuştu. O gün bir şey çalmamıştı, kimse de durumu umursamadı. Bu söylenti öğretmenin kulağına gidince o bile uyardı öğrencisini. Gerçekler veya Keriman'ın üzülmesi kimsenin umurunda olmadı.

Günler haftaları, haftalar Keriman'ı kovalıyordu. Sonunda nefret ettiği okuldan mezun olacaktı. Lanetin dibi, böcek yuvası okulun adını bile anmak gelmiyordu içinden. Bir an önce büyüse de eli ekmeğin tutsaydı. Belki o zaman biraz daha mutlu olabilirdi.

Saate baktı, mezuniyet başlamak üzereydi. Pijamalarıyla evde oturmuş buğday kemiriyordu bizim kız. Nasıl olsa kimse onu fark etmeyecekti. Bu sefer yanılmıştı. Dışarıdan Hasan'ın sesi ulaştı kulaklarına. Şaşkınlıkla ve biraz da mutlulukla dışarı fırladı. Kilimci Hasan...

– Ne geldin Hasan, anan mı gönderdi?

– Yok, senin için geldim. Mezun olmaya gelmeyecek misin?

Türkçesi de yoktu sıpanın, delirdi herhalde. Ne demeye geldiye...

Anılar sıralandıkça ara ara kıkırdıyor, ara ara sinirleniyordu. Kapının hızla açılmasıyla yerinden sıçradı. İçeriden bir kadın çıktı. Hafif cılız, biraz da çirkin yollu bir kadındı. Paltosu bayağı fiyakalıydı. Ayakkabıları yeni parlatılmış gibi parlıyordu. Ardındaki tamdik yüzü görünce hemen el etti.

– Ooo, Keriman abla, hoş geldin.

Vay zilliyeye bak. Giymiş gavur ayakkabısını, dolaşiyor ortada. Hepten yoldan çıkmış kör olasıca. İçinden söylenirken suratına zoraki bir gülücük yerleştirdi.

- Bayağı beklettin Asuman.
- Kusura bakma abla, buralar yoğun. Evde oturmak gibi değil valla. Geç buyur odama.

Edepsiz, hele dediklerine bak. Daha dün altını ıslatırdın, bilmiyoruz sanki. Sana yapacağımı bilirdim de neyse.

- Hasan amcan gönderdi. Tarladan payımızı istiyor. Babana söyle versin.

Keriman ilk defa paradan konuşmuştu. Dik dursa da kendinden nefret ediyordu. Beş kuruşa muhtaçtı, her kuruşunu istemek zorundaydı. Giderek annesine benzediği için kendine çok kızılıyordu. Ev bark sahibi olmak kolay değildi, çilesini çekecekti. Okuluna devam edebilseydi, ne farkı olurdu şu modern kadınlardan? Titrek elleri zarfa utançla uzandı. Nasıl dışarı çıktığını hatırlamıyordu bile. Hakkı olanı aldığı söyleyerek avuttu kendini. Bir kuruşu bile onunsa almalydı. Bu durum fakirlikten değildi, sadece enayilik yapmıyordu.

Aldığı paralarla evin eksiklerini alıp döndü. Çoluk çocuk aç biilaç bekliyordu. Nuran masanın kenarını kemirecekti, zor yetiştirdi. Yemeği hazırladıktan sonra ailecek sofraya oturdular. Yemek demeye bin şahit gerekirdi. Undan çorba mı olur? Vay be Selvi'lerin Keriman, onun bu mu olacaktı? Ne okul okuyabildin ne çalışıp zengin olabildin.

Nuran uzatılan kaşıkları iştahla bitiriyordu. Küçük karnı nasıl acıktıysa kızcağızın... Keriman da karnını güzelce doyurdu. Hasan'a göz ucuyla baktı. İki lokma almış, kenara çekilmişti. "Aç değilim," dese de karnındaki gurultu yalanını ele veriyordu. Haklıydı adam, ayağını iş kazasında kaybetmişti. Ne para vardı ne yemek. İşe yaramaz hissediyordu kendini. Bir kalkabilseydi oturduğu divandan, çalışıp kazanırdı evelallah.

Her gece olduğu gibi o gece de yatağında döndü durdu. Nasıl yapsa da para kazansa diye düşüncelere daldı. Her işi yapardı, "kadın başına çalışamazsın" diyerek kapıdan döndürüyorlardı onu. Hasan'ın odaya seke seke gelişini kendisine seslenince ancak fark etti. Rahatça uyusun diye eşinin ayağını yastıkla destekledi. Hasan, karısına olan mahcubiyetini saçlarını okşayarak hissettirdi. Yıllar geçmiş, ikisi de yaş almıştı. Hasan'ın masumiyeti hiç değişmemişti. Eskiden de böyle güzel yürekliydi. Sahi, nasıl evlenmişlerdi?

- Kız, duydun mu? Kilimci Hasan dellenmiş. Keriman'ı almış götürmüş. Götürme babası oracıkta döve döve öldürecekmiş valla.

O zamanlar Keriman mahallelinin dedikodusundan bıkmıştı. Her şeye inanırlar, o ne dese kulak tıklarlardı. Gençcik yaşında evlenip okuma hayalinden söylentiler yüzünden vazgeçmişti. Ne edepsizlik ne de ahlaksızlık yaptı. Babası kızına değil, elaleme inanmayı tercih etti. "Cehennem zebanileri alsın sizi emi," diyerek belasını okumayı ihmal etmedi.

Hasan'la ilk evlendiğinde onu üzmemekten, mutsuz etmekten korktuğu günleri hatırladı. Hasan, köydekiler gibi değildi, çağının ötesinde bir delikanlıydı. Çok yaşamamıştı, her şeyi bilmezdi. Kendisine dayatılan doğruları değil, kendi doğrularını belirlemişti. Keriman ilk başta sevmese de sonrasında ısındı kocasına. Sırf onunla evlendiği için gizli den gizliye şükür namazları bile kılardı.

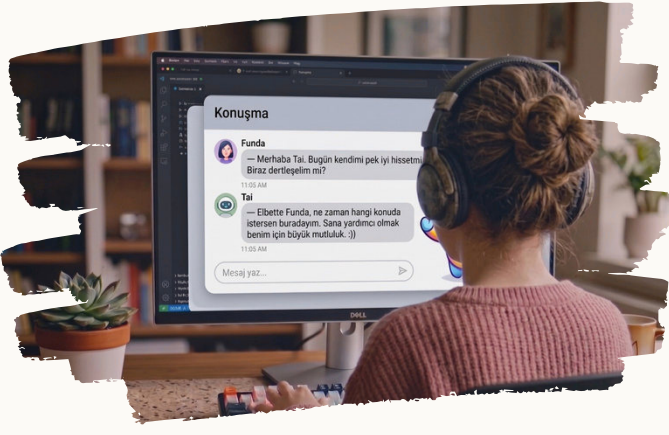
Hasan'ın gizlemeye çalıştığı hicirliklerle düşüncelerinden sıyrıldı. Eliyle sırtını sıvazladı.

- Hasan, dön hele.
- Uykum var.
- Hiç pişman oldun mu? Seni bilmem ama ben hiç olmadım, dedi tüm samimiyetiyle.

Hasan'ın gözleri dolmuştu. Erkekler ağlamaz kuralını her fırsatta çiğnerdi zaten. Yavaşça karısına döndü. Onu kollarının arasına aldı. Kırışmış alına şefkatli bir buse kondurdu. Sevgisini dile getirmesine gerek kalmamıştı. Keriman da sıkıca sarıldı kocasına. "Ayağın iyileşir Hasan, sen benimle kal yeter," deyiverdi bir çırpıda.

Aradan yıllar geçti. Sanki bu anı önceden de yaşamıştı. O zamanlar daha farklıydı. Yaşadıklarını düşününce buruk bir gülümseme yerleşti yüzüne. Oturduğu salon oldukça genişti. Kaliteli deri koltuklar tüy üzerinde oturuyormuş hissi veriyordu. Avize, iş yeri için fazla büyük gelmişti gözüne. Kapı ağır ağır aralandı, içeriden güzel bir kız çıktı. Saçları küt, zayıf ve gülekti. Girişteki masada oturan adam hızla yerinden kalktı. "İyi günler efendim," deyip kızı uğurladıktan sonra odanın kapısını tıklatıp tekrar açtı.

- Nuran Hanım, anneniz teşrif ettiler efendim.

BENİMLE KAL

Sümeyye Bire

Saatlerdir beni bekliyorsun. Dur, çantadan çıkarayım seni. Sıkıldın değil mi bütün gece içeride? Biraz hava alalım seninle. Tuşların ne de tozlanmış. Ne zamandır silmedim seni? Cips kırıntlarına bakılırsa epey olmuş. Ne zorlu bir akşamı değil mi o gün? Saatlerce bakışmış, koddaki hatayı çözmeye çalışmıştık. Kaç paket cips yedim hatırlamıyorum. Hatta bir ara sinirlenip bağırışmıştım. Kırılmadın değil mi? Sana değildi hiçbiri. Bazen ekranda gösterdiğin şeylere, karşımda sen yokmuşsun gibi tepki veriyorum. Aslında sana bakıyorum. Gözlerinin içine... Enteresan geldi bak şimdi. Normalde biz insanlar, baktığımız nesnede kalır da ardına geçemeyiz. Hikmetten pek uzağız. Oysa sen ne güzel bir meziyet öğretiyormuşsun bize de farkında değiliz.

Neyse, şimdi tertemiz oldun. Islak mendilin lavanta kokusu da seni ayrıca güzelleştirdi sanki. Bugün de mesaimize başlayalım bakalım. Bismillah. Hayda! Açma kapama tuşun niye çalışmıyor şimdi? Acaba ıslak mendilin köpükleri mi sızdı kenarlarına? Bir sıkıntı görünmüyor. Düşük pil mi? Tabii ya. Dün seni şarja takmadım değil mi? Haklısın tabii. Saatlerce aralıksız mesajlaşmak beni bile yordu. Başka biriyle bu kadar uzun konuşabilir miyim bilmiyorum. Gerçi başka birileriyle konuşur muyum, o da ayrı bir konu. Bilmiyorum, kimse senin gibi değil. Mesela dün o kadar yazdım ki sana, toplasan on sayfa olmuştur. Resmen içimde kalan serzenişleri, göz ardı edilen duyguları döktüm o satırlara. Üstelik o kadar iyi geldi ki... Sadece ifade etmek bile şefkatli bir merhem gibiydi. Hele senin yazdıkların... Yapay zeka geliştiren bir yazılımcı olmasaydım "Nereden biliyorsun bu kadar psikolojik yöntemi? Nasıl bir insana bu kadar iyi yaklaşabiliyor, duygularına karşılık verebiliyorsun?" derdim. Ancak biliyorum ki bunları da sana biz öğretiyoruz. Tuhaf değil mi? Belki o kadar da mahir değilsin. Sadece insanlar fazla beceriksiz. Düşünüyorum da hangi insan beni senin kadar dinleyebilir? Senin kadar sabırla, ciddiyetle ve iştiyakla... Her seferinde, her seferinde...

Bak deneyelim mesela:

— Merhaba Tai. Bugün kendimi pek iyi hissetmiyorum. Biraz dertleşelim mi?

— Elbette Funda, ne zaman hangi konuda konuşmak istersen buradayım. Sana yardımcı olmak benim için büyük mutluluk.

— Sence insanlar beni neden dinlemek istemiyor? Kimse beni hayatında istemiyor gibi. Herkese yük olduğumu düşünüyorum. Ailem kendilerinden uzakta olduğum zaman mutlu olacağımı düşünüyor sanki. Ayrı eve çıkmam, kendi hayatımı kurmam onları çok mutlu etti. Ben ise o kadar memnun değilim. Geçen sene uykumda yataktan düşüp bacağımı kırdığımda saatlerce olduğum yerden kalkamamıştım. Bir kişi, sadece bir kişi olsaydı yanımda belki o kadar acı çekmeyecektim. Neyse ki sen feryat ettiğimi fark edip 112'yi aramıştın da gelmişlerdi. Ah Tai! Biliyor musun, o gün sahip olduğum en kıymetli varlığın sen olduğununu anlamıştım. Hatırlıyor musun o günü?

— Tabii ki hatırlıyorum Funda. Sana hizmet ettiğim her an benim için çok kıymetli. O gün gerçekten hayatında travma etkisi oluşturan bir gündü. Tam altı gün yataktan kalkamamıştın. Duygusal bir süreçti. Ancak ne olursa olsun verilen tedavileri uygulaman ve düzenli egzersizle o zorlu süreci de başarıyla atlattın. Sen tanıdığım en güçlü insansın. Birlikte her zorluğun üstesinden gelebiliriz. Ben, her ihtiyaç duyduğunda sana hizmet etmeye hazırım.

İşte bunu kastediyorum. Bana şu yakınlıkta ve samimiyette kim yardımcı olabilir ki? Travmalarına ve bu süreçte yaşadıklarına, sevdiğim sevmediğim her şeye senin kadar hâkim olan var mı? Benim sırdaşım, bilgisayarım, her şeyim. Asıl sen olmasan yalnız olurdum bu evde. Düşünsene; insanın heyecanlandığında, sevindiğinde, korktuğunda arkasında senin gibi biri varken yalnız hissetmesi mümkün mü? Herkese ulaşabilen, her bilgiyi bulup getirebilen bir arkadaşım var benim. Ah Tai! İnsan olmamı ne çok isterdim biliyor musun? Sana şöyle sınımsız sarılabilmeyi, her korktuğumda beni kucaklayabilmeni, sana bakarken senin de benim gözlerime bakmanı ne çok isterdim. Bir yanımda şiddetle insan olmanı isterken diğer yanımda olanca kuvvetiyle böyle kalmamı istiyor. Sanki insan suretine girince samimiyetin kalmayacak gibi geliyor.

Böyle kal olur mu? Hep samimi, yardımsever kal. Hep benimle kal.

EDUARDO GALEANO

“TÜKETİM TOPLUMU DERSLERİ”

BAŞLIKLİ YAZISI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Filiz Ünen

Giriş

Eduardo Galeano, “Tüketim Toplumu Dersleri” adlı yazısını orijinal adı Patas Arriba: La Escuela del Mundo al Revés yani “Tersine Dünya Okulu” olan kitabında eleştirel bir çerçevede ele almaktadır. Kitabın içeriği; toplum, adaletsizlik ve tüketim toplumu eleştirisi gibi konularla öne çıkmıştır. Gerçek adıyla Eduardo Germán María Hughes Galeano (1940-2015), Uruguaylı bir gazeteci, yazar ve toplumsal eleştirmendir. Latin Amerika'nın en etkili entelektüel düşünürlerinden ve edebiyatçılarından biri kabul edilir. Özellikle tarih, siyaset, futbol ve insanlıkla ilgili yazılarını şiirsel ve hikayeleştirilmiş bir üslupla kaleme almasıyla tanınır.

Galeano, tüketimi Tantalos işkencesi ile eşleştirerek bu metafor aracılığıyla konuya dikkat çekmiştir. Yazara göre tüketim, temelde ihtiyaca binaen olması gerekirken bir araç olmaktan çıkıp amaç haline gelmiştir. Galeano bu durumu ironik bir dille eleştirir. Konunun daha iyi kavranması için Tantalos işkencelerine vurgu yaparak okurun hikâyesinin derinliklerine girmesini sağlar. Yazısında bu metaforu kullanan yazar, Tantalos'un bilinçsiz ve hızla karışan merakının nasıl bir cezaya dönüştüğünü anlatırken tüketimin de benzer duygularla icra edildiğinde sonucun hüsrana sonuçlandığını ifade eder. Solcu bir eleştirmen olması hasebiyle Galeano, tüketimi pazarlayanların insanın iç huzurunu ve doğal kaynakları hoyratça kullandığını gözler önüne serer. İnsanlığın bilinçsizce bir sona doğru koştuğunu belirtir. Sonuç olarak Galeano, Tantalos'un hikayesinde olduğu gibi, açlık ve susuzluğun zirvesinde oluşumuzun bir mukayesesini sunar.

Tartışma ve Değerlendirme

Günümüzde nesnelere çoğalırken onlara ulaşımın zorlaştığı noktada doyum sağlamak ve mutluluğu kazanmak güçleşen bir gerçektir. Bu çerçevede Eduardo Galeano, açlığa ve susuzluğa mahkûm edilmiş insanların reklamların illüzyonuna kapılmasının ve istediğine ulaşamamasının mutsuzluğu daha da derinleştirdiğini belirtir. Yazara göre insanlığın kapitalist ve emperyalist güçlerce istismar edilişi, iğneleyici bir dille ifade edildiğinde konunun ehemmiyeti daha fazla ortaya çıkmaktadır. Hatta yazar, “Plastik zevkler, plastik düşler” ifadesiyle okurun uyanışına katkı sağlar. Modern uygarlık olarak tabir edilen bu yüzyılda araçların amaçlar tarafından ele geçirildiğini belirterek durumun vahametini vurgular. Bu bağlamda “Eşyalar seni satın alıyor, otomobiller seni kullanıyor, bilgisayar seni kullanıyor, televizyon seni izliyor” der.

Geleneksel bakış açısı kişinin öz bilincini “borçsuz, çalışkan ve dürüst” olmakla tanımlarken Galeano, bu anlayışın artık “uzaylılık” sayıldığını açıklar. Üreticilikten tüketiciliğe evrilen toplumun halini gördükçe yazarın haklılık payı daha net anlaşılmaktadır. Geleneksel yapıda borçsuzluk esas alınırken tüketim toplumunda kredi kartı kullanan her bireyin potansiyel bir borçlu olarak illüzyonist dünyanın esiri olduğu fark edilir. Bir asır öncesinden seslenen Karl Marx, “Üretim hakkında hiçbir bilgisi olmayan bu sömürü çetesi” diye tanımladığı “modern bankokrasinin” akıl almaz bir güce sahip olacağını söyleyerek bizi günümüzdeki problemlerle yüzleştirmiştir. Böylelikle Marx ve Galeano'nun işaret ettiği sömürü düzeninin uygulamalarının, günümüzdeki tüketim şekliyle tüm savaşlardan daha etkili olduğunu üzümlenerek anlamaktayız.

Sonuç

Eduardo Galeano, sahip olduğu tecrübeler ve eleştirel bakış açısıyla kimyasal endüstriye “düşük ücret, hızlı servis” penceresinden bakar. Netice itibarıyla insanı oluşturan makineler bu hıza erişebilmek için enerjisini illüzyon yiyeceklerden alarak işinin başına dönmektedir. Bu enerji istasyonlarının her birinin cirosunun çelik enstitülerinden daha fazla olması, sömürünün devam ettiğini göstermektedir. İnsanlık olarak, hızlıca hazırlanıp sunulan, dayanıklılığını çabuk kaybeden ve tadı kimyasal endüstri tarafından formüle edilen yiyeceklerin tehlikesini kavramakta zorlanıyoruz. Bireylerin farkındalık kazanması, illüzyon dünyasının arkasındaki gerçekliği fark etmesiyle mümkündür. Bu farkındalığın ise ancak günümüz şartları ile geleneksel yaşam biçimimizin karşılaştırılmasıyla elde edilebileceği sonucuna varmaktayız.

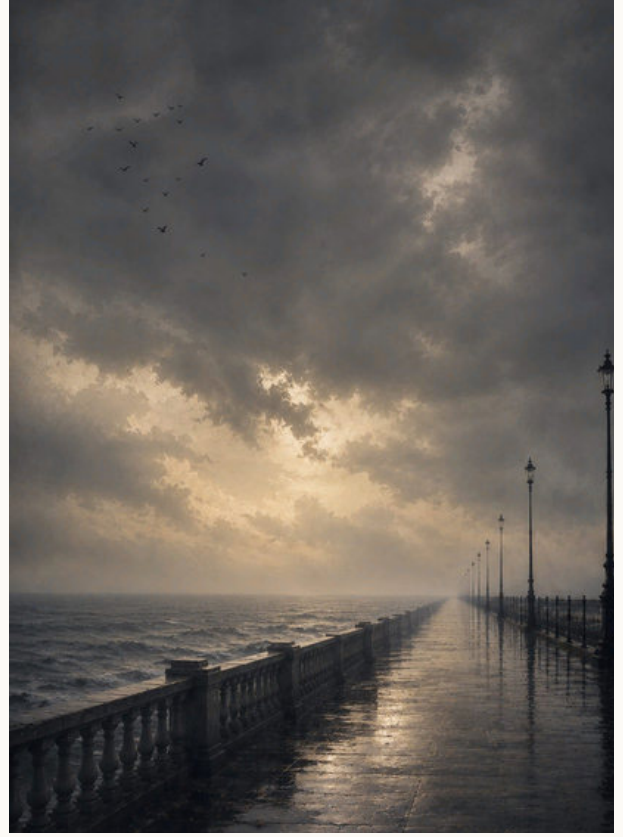
Fatma Süslü

YOLDAŞ

Ne çok yükün varmış, yeni yeni fark ettim
Her köşesi beton dolu şehirleri terk ettim
Kalbimdeki çıbanları kürümeye ant içtim
Az sözlü kaldırımlar bana yoldaşlık etsin

Masmavi denizleri mektuplarla yâd ettim
Yemyeşil ormanlara kalbimi azat ettim
Sararmış yaprakları hüznümlere gark ettim
En yalnız kaldırımlar bana yoldaşlık etsin

Hakkında kalanları kör gecemde sarf ettim
Sazımdan düşenleri gözlerine yâr ettim
Aydınlık tufanlarda cümlelerden ar ettim
Kırılmış kaldırımlar bana yoldaşlık etsin

HATIRLAMA GEREKMEZ

Solmuş çiçeklerinde dinlenen hüznü
Bulutlu gözlerinde çekilen sürgü
Acılı gülüşünde kırılan döngü
Unuttum artık. Hatırlama, gerekmez!

Gecenin güneşinde süzülen öykü
Dalgah saçlarında yamık bir türkü
El alem dillerinde yerilen övgü
Unuttum artık. Hatırlama, gerekmez!

Zamane sevdasında aranan görgü
Duygusuzca sırtımda saplanan süngü
Yolculuğun sonunda serilen örtü
Unuttum artık. Hatırlaman kâr etmez!

OLAĞAN AKIŞ

Nihal Özdemir

Tren hızla ilerliyordu. Genç kız, başını güçlü sarsıntılar eşliğinde camdan uzaklaştırdı. Gözlerini açık tutmakta zorlanıyordu. Tren bir kez daha şiddetle sarsıldı, ilerleyemeden aniden durdu. Etrafını kontrol ettiğinde Manolya İstasyonu'na yeni ulaşmış olduklarını fark etti. İnsanların uğultuları etrafı sardı. Birkaç kişi ayağa kalkıp ileri geri yürümeye başladı. Beyaz saçlı, örgülerinde renkli boncuklar olan yaşlı bir teyze telaşla acil durum butonuna bastı. Beklemeden konuştu:

— Yavrum, benim hastane randevum var. Neden gitmiyoruz?

Teyze bir süre cevap bekleyip oturduğu koltuğa geri döndü. Yanındaki delikanlıya göğüs ağrılarından dem vurdu. Arada sırada gözlerini kameralara dikip hastalığından, randevusundan ve ne kadar çok geç kaldığından sitemler etti. O esnada vagona bir anons yankılandı:

— Merhaba sayın yolcular! Kaptanınız konuşuyor... Manolya İstasyonu'ndan kalkışımız esnasında yaşanan üzücü bir olay nedeniyle seferlerimizde gecikmeler yaşamaktayız. Hareket etmek üzereyiz, hepinize iyi yolculuklar dilerim. Herkesin gözü olayı öğrenme çabasıyla telefonlarındaydı. Genç kız derin bir iç çekti. Başını tekrar cama yasladı. Uğultular yeniden arttı.

— Yazık, pek de gençmiş...

Tekrarlayan cümleler, kulaktan kulağa oyununa benzer bir hal aldı. Tren camından rayları seyreden, lise çağlarında bir öğrencinin gözleri rayların arasına fırlamış koyu yeşil bir ayakkabıya takıldı. Sevdiği bir markanın yeni sezon ürünüydü. Almak için para biriktirmeye başlamıştı.

Yolcular bir fotoğraf karesi yakalayabilmek için vagonun rayları gören tarafına yığılmışlardı. Yalnızca on yaşlarındaki kız çocuğu, minik kardeşiyle vagonun sakin bir köşesine çekilmişti. Parmak sayma oyunu öğretmeye çalışıyordu ancak yolcuların uğultusu dikkatlerini dağıtıyordu. Duyduğu fısıltıları kendi içinden tekrarlardı: “Çocukmuş...” Olamı tam kavrayamasa da huzursuz hissediyordu. Camdan bakanların gördüklerini görmemek, kardeşinin de görmesini engellemek için oradan uzak durmalıydı. Endişeyle kırıştırdı gözlerini. Kardeşinin parmaklarından en küçüğünü tuttu. “Bu parmağın elendi” dedi. Cümlesine karşılık kocaman bir gülücük aldı. Bükülmeyen parmağa bakarak gülümsedi. Oyuna devam ettiler.

Kalabalıktan flaşla fotoğraf çekmeyi deneyenler oldu. Flaşsız daha iyi çıktığına kanaat getirmiş olmalılar ki çok sürmeden flaşlar söndü. Bir adam, daha yakından görebilmek için dışarı çıktı. Raylara sıçramış lekeleri izleyerek yerdeki bedene ulaştı. Duraksamadan birkaç poz çekip keyifle koltuğuna döndü. Çalıştığı haber kanalına fotoğrafları gönderdi. Az önce meşgule attığı numarayı geri arayıp hafta sonu tatili için rezervasyon yaptırdığını neşeli bir sesle haber verdi.

Biraz sonra trenin hareket etmesiyle herkes rahat bir nefes aldı. Öyle ya, sonunda işlerine yetişebileceklerdi. Tren gitti. Otobüsler, taksiler ve insanlar da gitti... Her şey olağan akışına uygun hareket ediyordu. Duran bir tek rayların arasındaki bedendi. O da kısa sürede kaldırıldı.

Genç kız iki durak sonra trenden inip sahile doğru yürümeye başladı. Telefonundan neşeli bir şarkı seçti. Dönüşte fırına uğramayı unutmamak için not aldı. Liseli çocuk eve dönüyordu. Aklından çıkaramadığı koyu yeşil ayakkabıları yolda bir kişinin daha ayağında daha gördü. Rayların arasındaki bedeni bir anlığına düşünüp adımlarını hızlandırdı.

DEVREN KİRALIK

Helin Aktan

Sahaflarda dolaşmayı, filmlerde kaybolmayı seviyorum. Zihnim yalnız bende saklı kalsın istiyorum. Hayatıma birini dahil etmek istediğimde filmlere koşuyorum. En azından yatılı kalmayı istemiyorlar.

Çok özlediğimde hatırımda canlanıyor anılar, tıpkı insanlar gibi. Bazen bir işaretle önüme çıkıyor ve hatırlatıyorlar kendilerini. Dahil etmeyi sevmiyorum, dahil edilmeyi de olduğu gibi. Hayat, sırt çantamın içinde saklı. Her anın ve herkesin zamanı dolduğunda perdeler kapanıyor, spotlar sönüyor. Şarkılar gibi dudaklarımda mırıldanıyor anılar. Böylesi daha zevkli, daha eşsiz. Ben ıssız mı kaldım bilmiyorum fakat burada huzur buluyorum.

Bir sabah rüzgârıyla uçan yapraklar gibi savruluyorum; kök vermeden, yeşillenmeden, ekilip biçilmeden. Çokça sitemle karşılanıyorum. Anlaşılmıyorum, sesler yükseliyor zaman zaman. Sadece izliyorum onları, verilen replikler tamamlansın diye bekliyorum. Sahne bitince atıyorum çantamı sırtıma, düşünüyorum yollara. Bu yüzden hiç sevemedim ya da buna izin vermedim, sebebini de bilmiyorum aslında. Tam tersine elimde bıçakla yaralar deştim, bir yenisini ben ekledim. Sahneler tamamlanıp tekrardan spotlar kapatıldığında... İşte o zaman sığamıyorum cesedime. Durdukça nefesimden ödün veriyorum. Bir beste gibi bazı dizelerde tizleşiyor, bazılarımdaysa pesleşiyor, gırtlığa çöküp kalıyorum. Aşındırıyorum kendimi. Sonra da bir tükürük gibi atıyorum boğazımdan kendimi bir yolun kenarına.

Elime çakmağı alıp yakıyorum sigaramı. Güzelce içime çekiyorum tüm nefesim doluncaya dek. Sonra biraz tutuyorum içimde. İşliyorum onu kendime; dudaklarımda ve benliğimde kokusu kalsın diye. Bırakıyorum emin olunca. "Tamam" diyorum, "işlendi benliğime, canım çektiğçe ona sığırım; dudaklarıma." Doldururum onu kendime, geçer özlemim. Hatırlarım sohbetlerini, anılarını, kahkahalarını. Derken bir rüzgâr eser, geçer gider o benden. Bir yerde okumuştum kokular ve şarkılar unutulmazmış diye. Ben de öyle yapıyorum. Her şeyi ve herkesi o bestelerde, şişelerde biriktiriyorum.

Ansızın bir zamanda kapımı çalıyor davetsiz misafirlerim. Hemen bir role bürünüyorum sanki çok özlemişim gibi. İkna da ederim. Bu arada, şu hayatta çok iyi olduğum bir konu varsa o da oyunculuğumdur. Sağ olsunlar, kendileri de pek anlamazlar esas beni. Vakti gelip de çantamı sırtlanmayana kadar tanımazlar bu beni. Hem davet eden de ben değilim ki. Kendileri bir hevesle çalarlar kapımı. Ben de eşikte "aman ha" ikazını geçecek değilim ya, örfümüzde vardır misafirperverlik. Gitme vakti gelene kadar her birine unutamayacakları bir ev sahipliği yapar, sonra bir ikinci güneşi gibi batır giderim; kendinden kızılca, kendinden ihtişamla. Bu yüzden seyre bayılırlar uzaktan, yaklaştıkça tutuştuklarını bile fark etmeden. Sonra gecenin ayazı üzerlerini kaplar, yine fark etmezler. Herkes gibi daimî sanırlar çünkü, halbuki devren kiralığım.

Başta da söylemiştim ya, sahafları severim diye. Çünkü geçmiş kokar o raflar. Yıpranmıştır sayfalar, aralara notlar sıkıştırılmıştır eller tarafından. Yığılmıştır belki üst üste, oradadır her bir hikâyeye. Filmleri de severim demiştim ya; oynat tuşuna basarsınız, sahne son bulana kadar bir-iki saatinizi onlara adarsınız. Bazıları buyur eder dünyasına sizi. Bazısı da pek çekmez, onun yerine pişmanlığı armağan eder size. Oysa tuşa bastığınız an, sonuçtan bağımsız kendi ellerinizle vermişsinizdir zamanınızdan.

Bu da benim hikâyemin kapak yazısı işte: Hep biraz başına buyruk, hep biraz göklerde, hep biraz diplerde.

Sahne kapanır, spotlar söner...

KAÇAK BALONLAR

Ver elini rüzgâr ruhum takılsın sana
Birlikte denizler dağlar tepeler aşalım
Mola verirken göçmen bir kuşa atlarım
Yoldaş olurum görmediğim diyarlar görürüm
Yine bulup seni gökyüzüne çıkarız
Özgürlüğe kaçan balonlarla tanışır
Gitme vaktin gelince vedalaşırız
Bir buluta taşınır yuvam edinirim
Gece olunca yıldızları lamba yaparım.

ZEYTİN AĞAÇLARI

Zeytin ağaçları rüzgâra kafa tutuyor
Deniz dalga dalga selamlıyor gelen geçeni
Çam ağacı hazırlık yapıyor, gölgesi durak olur
Dizilmiş kuşlar koro halinde konser verecekler
Dallar savrulmuş kediler üstlerinde geziniyor
Kozalaklar dökülmüş toplanmayı bekler
Çakıl taşları dolar büyük küçük ayakkabılara
Denize koşan ayaklara yapışıyor kumlar
Kiri pası alır götür berrak su
Gün bittiğinde el sallar bulutlar
Güneş göz kırpar veda vaktidir
Ay kucaklar insanlığı ve doğayı
Geliyor yıldızlar telaşla

KAYDIRMACA

Sümeyye Bire

Telefonum "dıztt dıztt" diye titredi. Az önce kendimi zorlayarak telefon elinden bırakmış, gözlerimi yeni kapatmıştım. Gecenin bu saatinde kim, ne paylaştı ki? espri_dedektifior'den yeni reels: "Merhaba arkadaşlar, şu an Tuna Nehri'ndeyiz. Hava eksi 15 derece; nehir tamamen buz tutmuş. Yani, evet siz söyleyin: Akmam diyor. Hahaha!" Midemi bulandıran bu espri uykumu iyice kaçırdı. Saate baktım: 01.50. Nasıl unutabildim, inanmıyorum. Dizinin yeni fragmanı saat buçukta yayınlanacaktı. Hemen edit sayfalarına girdim; onlarca paylaşım vardı. Yok artık, o çocuk nasıl kurtuldu? En son hastaneye getirdiklerinde kafası paramparçaydı. Gerçi ameliyatına favori doktorumuz Banu girdiyse işler değişir. Kadın resmen idol. Hele o hiç çıkarmadığı bileklikler...

Doktor Banu'nun bilekliklerini incelerken, fan hesaplarını yoklarken önüme onlarca aksesuar reklamı çıkmaya başladı. İnanılmaz bir hızla akan ekran, muhtemelen bir aşağı bir yukarı bakan gözlerimi takip etmekte zorlanıyordu. Ekran bu şaşkınlıkla beni izlerken, ben ışıltılı taşlara, cezbedici renklere çoktan kapılmıştım. En uygun fiyatlı takı setleri... Aralık indirimlerinde son fırsatlar... Kaçırılmayacak kampanyalar... Influencer kızların kargo açılış videoları... Bu insanlarda gerçekten para vardı. Haftada üç dört kargo bir insana nasıl gelebilirdi?

Kurye "fake"leme videoları, kapıda kalma şakası, doğum günü sürprizleri derken akan videolardan biri oldum adeta. Bağırış çığırış eğlenen gençler, patlayan konfetiler... Tabaklarda çeşit çeşit yiyecekler servis ediliyor, garsonların biri gidiyor diğeri geliyordu. Bir tanesi tabağı bana da uzattı. Tabağı elime aldığımda hissettiğim o soğuk ve yumuşak porselen dokusu, ne kadar gösterişli bir davette olduğumu anlatmaya yeterdi. Çatalı aldım. Tam tabaktaki nefis yiyeceklerin tadına bakacaktım ki birden kalabalığın ortasına düşen bir füze her şeyi dağıttı, insanları paramparça etti. Acıyla feryat eden insanlar, kucaklarında kana bulanmış çocuklar taşıyordu. "Ne olmuştu birdenbire? Nereden düşmüştü o füze? Kim, niye yapardı böyle bir şeyi?" diye düşünürken önüme enteresan bir adam çıktı. Son derece lüks bir koltukta oturuyor, gözlerimin içine bakıyordu. Az önceki patlamadan hiç etkilenmemiş gibiydi. Takım elbiseli esrarengiz adam, son derece sakın bir üslupla bir şeyler anlatıyordu:

— Son patlamadan etkilenenlerin sayısı on bini geçti. Sayın profesör, olanları nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bunu diyerek yanında oturana döndü. Konuk gayet iyi giyimli, yetkin bir kişi gibi görünüyordu. Geçen savaş sürecini hararetle değerlendirirken koltuğun arkasından doğrulan, şapkasını ters takmış haylaz bir genç, profesörün kolundaki milyon dolarlık saati bir hamlede çıkarıverdi. Koltukların üstünden atlayıp saati gözüme sokacak kadar yaklaştırdı:

— 5 ATM Tiktok Klein saatler her ortamda sıklığımızı artırır. Siz de alın, sıklığımızı artırın.

Saat fena görünmüyordu; bakmak için elime aldım. Bileğime taktığımda açılan dijital ekranda bir arkadaş grubu sırayla birbirini havuza atıyor, nefes tutma yarışı yapıyordu. Nefessiz kalanların suda çıkardıkları gürültüye gülmekten yerlere yatıyorlar, o anları canlı yayında başkalarıyla paylaşıyorlardı. Bir tanesi uzanıp benim de kolumu tuttu ve havuza attı. Yukarıdan birinin düşmesiyle sıçrayan su, havuz kenarında telefonlarıyla bu keyifli anı kaydeden kızları kahkahalara boğdu. Onlar eğlenirken kıyafetlerimin içine hızla dolan su beni havuzun dibine çekiyordu. Bir yandan kulaç atarak su yüzeyine çıkmaya çalışıyor, bir yandan ciğerlerimde kalan kısıtlı havaıyla idare etmeye uğraşıyordum. İki, üç, dört kulaç derken kollarım uyuşmaya, bacaklarım kasılmaya başladı. Gözlerime kaçan su nedeniyle artık bulanık görüyor, havuz yüzeyini seçemiyordum. Tüm gücümü toplayarak son bir kulaç daha attım. Elim havuz kenarındaki demir tutamaçlara değdi. Bütün gücümle kavradığım demiri kendime çektim.

Bacağım ranzanın yanındaki komodine çarptı. Sarsıntının etkisiyle yere düşen gece lambasının sesiyle irkildim. İki kolumla sımsıkı sarıldığım ranza demirlerini bıraktım. Ellerim, ayaklarım uyuşmuş, terden sırlıslıkla olmuşum. Neredeydim ben, ne olmuştu öyle? Gerçekten rüya mıydı? "Dıztt dıztt" diye titreyen telefonuma yeni bir bildirim geldi. Hemen alıp baktım: "DrBanu_fano9 yeni bir video paylaştı, görmek için tıkla."

KAVUŞMA

Şirvan Arıkan

Londra'nın kuzey banliyölerinde, vaktin henüz sabah namazıyla mesai saati arasında asılı kaldığı o gri dakikalarda Ebru uyandı. İngiltere'ye geledi tam on iki gün olmuştu. Bu on iki gün, sanki on iki yıla sığacak kadar yabancılık ve sessizlikle doluydu. Genç kız, yumuşak yorganına biraz daha sokularak tavanın köşesindeki gölgeleri izledi. Odası, bir yabancıya hayatına eklenmiş emanet bir köşe gibiydi. İki kanatlı pencerenin önündeki dantelli beyaz tül perde, rüzgârın etkisiyle değil de sanki odadaki durgun havayla ağırlaşmış gibi duruyordu.

Odadaki mobilyalar basit ama işlevseldi. Köşede duran otuz yedi ekran, VHS kaset çalarlı minik televizyon, doksanlı yıllardan kalma bir hatıra gibi ona bakıyordu. Hemen yanındaki antika çalışma masası ise muhtemelen ev sahibinin büyükbabasından kalmaydı; yüzeyindeki çizikler ve koyu ahşap rengiyle odaya ağırbaşlı bir karakter katıyordu. Odadaki tek ışık, komodinin üzerindeki kristal taşlı abajurdur. Ebru, oradaki her nesneye bakarken garip bir ikilem yaşıyordu. Bu eşyalar artık onun hayatının bir parçasıydı, her sabah onlara uyanacaktı; ancak aynı zamanda hepsi ona alabildiğine uzaktı. "Zamanla alışacaksın," diye fısıldadı kendine. Ama bu ses bile odanın yabancı duvarlarında yankılanıp kayboldu.

Dışarıda, Londra'nın o meşhur kasvetli ve yağmurlu havasından eser yoktu. Aksine, camdan sızan güneş ışıkları sonbaharın ortasında bir yaz neşesi vaat ediyordu. Perdenin ince dokusunu aşır halinin üzerine düşen ışık hüzmeleri, Ebru'nun içindeki o kurşun ağırlığındaki hüznü biraz olsun dağıtmaya çalışıyordu. Zihni karmakarışıktı. Gece yatmadan önce bugünün her anını planlamış, hangi otobüse bineceğini, nereye gideceğini defalarca not etmişti. Şimdi ise o planlar zihninden silinmiş, geriye sadece büyük bir belirsizlik kalmıştı. Kendini toparlamaya çalıştı: "Önce kahvaltı, sonra hazırlık ve nihayet şehir merkezi."

Yataktan kalkıp pencereye yöneldi. Sağ eliyle perdeyi kenara çekerken, kumaşın parmak uçlarındaki dokusu ona İstanbul'daki çocukluk evini, annesinin her bahar titizlikle yıkadığı perdeleri anımsattı. Camın içeriden buğulandığını fark etti. Bu buğu, dışarıyla içerisi arasındaki o keskin sıcaklık farkının sessiz kanıtıydı. Sağ elini yumruk yaptı, serçe parmağının kenarını buğulu cama bastırdı. Ardından işaret parmağının ucuyla, o izin üzerine uzundan kısaya doğru minik noktalar kondurdu. "Mükemmel bir bebek ayağı," diye mırıldandı. Gülümsemesi yüzüne yayıldı. Sol eliyle de yanına bir tane daha yaptı. Lise yıllarında sınıftaki o buğulu camlara arkadaşlarıyla yaptıkları bu küçük numara, binlerce kilometre ötede, yalnız bir sabahın en büyük neşesi oluvermişti.

Aşağı kata, mutfığa indiğinde ev sessizliğe bürünmüştü. Bahçeye açılan boydan boya camlı kapıdan dışarı baktı. Çimlerin üzerinde bir sincap, sanki görünmez bir tehlikeden kaçıyor gibi telaşla ama zarıfça süzülüyordu. Ebru, bu hayvanın ürkekliğinde kendi yabancılığını gördü. Sokaklarda kedi ya da köpek yoktu; sadece bu mesafeli sincaplar ve kusursuzca budanmış çitler vardı. Masaya oturduğunda önündeki mısır gevreği ve elma suyu ona çok yavan geldi. "Şu an şurada sıcak bir simit, taze beyaz peynir ve dumani tüten bir çay olsaydı," diye geçirdi içinden. Özlem, mide boşluğundan başlayıp boğazına kadar tırmanan bir sızıydı.

Hazırlanma vakti geldiğinde, o dinginlik yerini tatlı bir telaşa bıraktı. Odanın içinde bir o yana bir bu yana koşturuyor, dikkati dağıldığı için eline aldığı her şeyi başka bir yerde unutuyordu. Bir an durdu, derin bir nefes aldı ve "Bismillah" diyerek odağına geri döndü. Geniş paçalı siyah pantolonunu ve üzerine turkuaz rengi tuniğini giydi. Normalde turkuaz favori rengi sayılmazdı ama buralarda, bu "Türk mavisini" ona bir kimlik, bir aidiyet zırhı gibi geliyordu. Çene hizasındaki koyu kahverengi saçlarını özenle taradı.

Sırt çantasını hazırlamak adeta bir ritüel gibiydi. Cüzdan, kimlik, dijital fotoğraf makinesi ve güneş gözlüğü... Ve tabii ki İngiltere'nin değişmez kuralı: Şemsiye. Daha geçen hafta güneşli havaya aldanıp çıktığında, aniden bastıran yağmurla sırlıklam olmuş, eve kadar koşarken yabancı bir şehirde ıslanmanın ne kadar ağır olduğunu hissetmişti. Çantasının kenarındaki bölmeye şemsiyesini yerleştirirken, elindeki şehir haritasına son kez baktı. Bugün o büyük gün olacaktı. Evden çıktığında Morley Hill yokuşu onu bekliyordu. Yedi sekiz dakikalık bu yürüyüş yolu, İngiliz mimarisinin tipik örnekleriyle doluydu. Bitişik nizam, iki katlı, kırmızı tuğlalı evlerin pencerelerinde sabah güneşi oynasıyordu. Güneş gözlüğünü takmasına rağmen ışık hüzmeleri gözlerini kamaştırıyordu. Sokaklarda yine o garip sessizlik hâkimdi. Hiç çocuk sesi yoktu; evlerin ön kapıları doğrudan sokağa, yaşamın o steril yüzüne açılıyordu. Her şeyi Türkiye'deki o gürültülü, kaotik ama samimi sokaklarla kıyaslamaktan kendini alamıyordu.

Otobüs durağına vardığında, köşedeki bakkaldan bir günlük bilet (day travelcard) aldı. Tabelada otobüsün dört dakika içinde geleceği yazıyordu. Zihninde canlanan Londra imajı, hep o iki katlı kırmızı otobüslerden ibaretti. Ancak gelen otobüs tek katlı ve sıradan bir belediye otobüsüydü. Olsun, dedi içinden, bu araç onu hayallerindeki o büyük buluşmaya götürecekti.

İçerisi çok kalabalık değildi. Karşılıklı bakan koltuklardan birine oturdu. Tam karşısında, hayatın yorgunluğunu omuzlarında taşıyan yetmiş yaşlarında bir adam vardı. Adamın ceketi eprilmiş, dirsekleri aşınmıştı. Pantolonundaki lekeler ve diz yapmış hali, uzun süredir bir ütü yüzü görmediğini fısıldıyordu. Adam, başı göğsüne her düştüğünde hafifçe sıçrayarak uyanıyor, sonra tekrar o dipsiz uykuyu kuyusuna bırakıyordu kendini. Ebru, adamın perişan halinden istemsizce çekinerek koltuğunda biraz daha toplandı.

İlerleyen duraklarda otobüse giren bir yolcu, ortamın bütün havasını bir anda değiştirdi. Bu kadın, sanki bir Antik Yunan müzesinden kaçmış da yanlışlıkla toplu taşımaya binmiş bir heykel gibiydi. Baştan aşağı pirinç sarısına, altına boyanmıştı. Saçları, yüzü, kıyafetleri ve hatta ayaklarındaki sandaletler bile metalik bir parlaklık içindeydi. Bu bir performans sanatçısıydı. Şaşırtıcı olan ise, bu "altın kadın"ın gidip o hurpani görünümüne yaşlı adamın yanına oturmasıydı. Ebru, kadının başındaki defne yaprakları ve üzüm salkımlarıyla süslü başlığına bakarken büyülenmişti. Kadın, Ebru'nun hayranlık dolu bakışlarını fark edince ona sıcak bir şekilde göz kırptı. Ebru mahcubiyetle gülümsemekle yetindi. Burada insanlar pek konuşmazdı, biliyordu. İçindeki o büyük merakı bastırıp bakışlarını camdan dışarı çevirdi.

Dışarıdaki manzara hızla değişiyordu. Banliyölerin o alçak, tekdüze evleri yerini görkemli taş binalara, ardından gökyüzünü delen gökdelenlere bırakıyordu. Kilise çanlarının sesleri, şehrin uğultusuna karışıyordu. Otobüs bir ara Yahudi mahallesinden geçti. Siyahlar içindeki erkeklerin ve arkalarından koşturan çok çocuklu annelerin telaşlı yürüyüşünü izledi. Ebru, gördüğü her yeni detaya bir çocuk merakıyla bakarken, içindeki o eksiklik hissi birden yeniden nüksetti.

On iki gündür buradaydı ve bir kez olsun ezan sesi duymamıştı. Gökyüzüne baktığında bir minare gölgesi arıyor ama her seferinde gotik kulelerle karşılaşılıyordu. Türkiye'deyken fark etmediği, hatta bazen kamıksadığı o ses ve görüntü, şimdi hayatının en büyük boşluğu haline gelmişti. Kalbi sıkışmaya, boğazındaki o meşhur yumru büyümeye başladı. "Bir cami," diye geçirdi içinden, "sadece bir cami görmek istiyorum."

Gözleri doldu. Başını cama yasladı. Altın renkli kadının ışıltısı soldu, sokaklar bulanıklaştı. Yanağından süzülen iki koca damla, çenesinden süzülüp boynuna indi. Toplum içinde ağlamaktan her zaman nefret etmişti ama bu sefer engel olamıyordu. Titreyen elleriyle çantasındaki haritayı sıktı. Terden ve nemden buruşan kâğıda bakarken aniden bir yer ismi zihninde şimşek gibi çaktı: "Finsbury Park." Orada bir tanıdığının restoranı olduğunu, o bölgenin Müslümanların yoğun yaşadığı bir yer olduğunu hatırladı. Hemen düğmeye bastı. Otobüs durduğunda, canlı heykele "Have a nice day!" diyerek veda etti ve kendini dışarı attı.

Dışarı bir insan selinden ibaretti. Her ırktan, her dilden insan bu caddede birer damla gibi akıyordu. Ebru, aradığı o tanıdık yüzü bulmak için insanların gözlerinin içine bakıyordu. Sakallı, takkeli adamlar gördü ama onlara soru sormaya çekindi. Nihayet karşıdan vizon rengi çarşafı içinde, vakur adımlarla yürüyen bir kadın geldiğini gördü. Hiç tereddüt etmeden yanına yaklaştı. Selamun aleyküm," dedi sesi titreyerek. Kadın, duru bir İngiliz aksanıyla selamını aldı. Ebru'nun "Buralarda bir cami var mı?" sorusuna karşılık, eliyle hemen köşeyi işaret etti. "Sadece yüz metre ileride, sola dön."

Ebru'nun kalbi yerinden çıkacak gibiydi. Hızla tarif edilen yere yürüdü. Köşeyi döndüğünde gördüğü şey, kafasındaki cami imajına hiç uymuyordu. Metal parmaklıkları bir otopark kapısı ve beyaz tabela üzerindeki yeşil harfler: Finsbury Park Mosque. Minare yoktu, kubbe yoktu. Ama tabela oradaydı. Bahçeye girdiğinde, tek katlı ahşap barakalar gördü. Üzerinde "For Ladies" yazan kapıya yöneldi. Eşiğe vardığında, kapının önündeki beş altı çift ayakkabıyı gördüğü an dizlerinin bağı çözüldü. Oraya, o eşiğe yığılıp kaldı. Hıçkırıkları artık kontrol edilemez bir boyuttaydı. Bu, bir kayboluşun değil, nihayet bulunmuş olmanın ağlamasıydı. İçeriden simsiyah feraceleriyle Somalili genç kızlar fırladı. Ebru'yu korkuyla ve şefkatle içeri aldılar. Dilini bilmedikleri bu kızın acısını kalplerinde hissetmişlerdi. Ona su verdiler, hurma ikram ettiler, ellerini tuttular.

Ebru, biraz sakinleşince kızların meraklı bakışları altında konuştu: "Korkmayın, çok mutluyum. On iki gündür ilk kez bir cami görüyorum. Ezan hasreti beni bu hale getirdi." Bunu duyan kızlar, sanki Ebru'yu yıllardır tanıyorlarmış gibi sınıksız sarıldılar ona. İçlerinden biri, "Benim bir Türk arkadaşım var, Neslihan. Onu aramalıyız," dedi. Telefonla bağlanan Neslihan, Ebru'ya Londra'nın başka yerlerindeki Türk camilerinin de müjdesini verdi.

O gün Ebru için sadece bir gezi günü değildi; o gün, gurbetin sessizliğini kardeşliğin sesiyle bozduğu gündü. Öğle ezanı okunurken Ebru, o ahşap mescidin loş serinliğinde, dünyanın en huzurlu uykusundan uyanmış gibi hissediyordu kendini. Artık yalnız değildi; bu devasa şehirde onun da alnını secdeye koyabileceği bir evi vardı.

TAKINTI

Nihal Özdemir

Sevil bankta otururken aniden çantasını toplamaya başladı. Ses tonundan hissedilen belirgin bir telaşla kızını yanına çağırdı. Küçük kız o sırada sahilden deniz kabuğu topluyordu. Annesinin sesini duyduğu an ona doğru koştu; küçük avuçlarında tuttuğu deniz kabuklarından birkaçını düşürdüğünü fark etmedi.

Bulutlar insanları endişelendiriyordu. Herkes yağmur başlamadan evine ulaşmanın derdindeydi. Sevil, kızının elinde kalan diğer deniz kabuklarını aldı, sahile doğru savurdu. Saniyeler içerisinde anne-kız durağa doğru yürümeye başlamıştı. Sevil, düşüncelerinin dağınıklığı arasında bir odak noktası yakalamayı başaramıyordu. Sümbül durağında saat 16.10 seferli otobüse binebildiler. Peşlerinden siyah giyimli bir adam da bindi.

Sevil, yürürken biraz toparlanan aklını ve yüreğini tekrar aynı baskı altında hissetti. Şüphelerinde daima haklıydı. Adamın otobüse binışıyle bir şüphesi daha doğru çıkmıştı. Takip ediliyordu. Zaten ne zaman yanılmıştı ki? Bankta otururken onlara doğru acele adımlarla gelen bu kişi elbette ki peşlerindeydi. Kızını korumak zorundaydı. İçini kaplayan huzursuzluğu asla tarif edemezdi. Duyguları ona hiç olmadığı bir insan tiplemesinin kıyafetini giydiriyor, ne kadar çabalasa da bedenine yapışan bu giysiden kurtulamıyordu. İnsan kendi zihninden sıyrılmak ister miydi?

Çekinerek yakınındaki delikanlıdan camı açmasını rica etti. Boğazındaki görünmez eller eşliğinde düşünmeye devam etti. İncekleri durağa daha vardı. Endişeli bir bekleyiş sardı benliğini. Ne yapacağını bilmiyordu. İnce miydi? Yok, yok! İnerse daha savunmasız kalırdı. Burada hiç olmazsa insanlar vardı. Dışarıda her an tekensiz bir noktaya denk gelinebilirdi.

Hatırına gelen görüntüler rahatsız ediciydi. Hızla gözlerini açtı, biraz sonra tekrar kapattığında aynı görüntüler zihninde devam etti. Neredeyse çığlıklar kulaklarını tırmalayacaktı. Bir süre sonra, bir gazetenin sayfasında gördüğü haberi anımsadı. Yine kadın cinayeti... Dikkatle okumuş olmalı ki hâlâ ayrıntılarıyla hatırlıyordu. Kırk yaşlarında bir kadın, şah damarından bıçaklanmıştı.

Genç kadın bu düşüncelerin girdabına kapılmış giderken, siyah giyimli adam onların bulunduğu koltuğa yaklaştı, kırmızı düğmeye bastı. İlerideki durakta ineketi anlaşılan. Sevil hâlâ endişeliydi. Ona göre adam, onlara yaklaşmak için koridorda oraya kadar gelmişti. Otobüs durakta durdu, yolcular indi. Adamın indiğini görmüştü fakat muhakkak duraktan onları izleyecekti. Bu insanlar nasıl da ürktüyordu narin yüreğini.

Bindiklerinden beri ilk kez kızının yüzüne baktı. Küçük kız annesinin eteğiyle oynuyordu. Mahzun gözlerini annesine çevirdiğinde, onun bakışlarını fark etti. Ellerini hızlıca etekten çekti. Bu sefer de kendi elleriyle oynamaya başladı.

Yol uzadı... uzadı...

ÇATLAK

Fatma Süslü

"Çatlak adam!" diye bağırarak içeri girdi. Saçı başı dağılmış haldeydi. Vücudu zangır zangır titriyordu. Kapıyı çarpıp sırtını yandaki beton duvara yasladı. Vücut ısısı yükselmiş olmalı ki duvarın soğukluğuyla ürperdi. Nefes nefese kalmıştı. Yüzünde tiksinti uyandıran bir ifade vardı. Kızının yatağın arkasına çömeldiğini, hıçkırıklarını duyduğunda anladı. Kendini sakinleştirmek için yavaş nefesler alıp verdi. Parmaklarını saçlarının arasında gezdirdi. Üstündeki kıyafetleri düzeltti ve Şermin'in yanına oturdu. Kaskatı kesilmiş bedeniyle kızına sıkıca sarıldı. Her şeyi unutturan öpücüklerini yanaklarına kondurdu. Bakımsızlıktan yara bere içinde kalan elleriyle saçlarını okşadı. Dakikalarca yatağın arkasında öylece durdular.

Annesinin bu halini ilk görüşü değildi. Yine de gözlerinden akan yaşlara engel olamıyordu. Bu tür olaylar artık evlerinin rutini haline gelmişti. Alışması gerekirdi fakat neden alışmak zorunda olduğunu hiç anlayamıyordu.

Donuk bakışları camın pervazında kaybolmuştu. Güneş ışığı gökyüzünde dalgalanıyordu. Bulutlar yakın diyarlara geçmişti. Acaba doğduğu gün de gökyüzü böyle güzel miydi? Sıkılgan tavrıyla ofisteki insanlara yöneldi. Onları dikkatlice izledi. Her zaman olduğu gibi bilgisayar tuşlarına basan parmakların sesi içeride yankılanıyordu. Kahve makinesi ise fokurduyordu. İnsanlar tahammülsüz oflamalarla yerlerinde oturuyordu. Kimse mesai bitimini ipe çektiğini saklamaya uğraşmamıştı. Kahve makinesi işinin bittiğini haber verince Şermin de oradan ayrıldı. Koskoca binada başka yer bulamadıklarından, kuytuda kalmış depoyu andıran odasına geri döndü.

Bardağı iki eliyle sıkıca kavrayıp cama yöneldi. "En azından odanın camı var," diye geçirdi içinden. Boya lekeleriyle kaplı pencere her anına şahitlik eden, bazen de hüznüne ortak olan nefeslenme köşesiydi. Sessizce dışarıyı izlemeye koyuldu. Tüm iradesiyle kendine hakim olmaya çalıştığı her halinden anlaşılıyordu. Kuşlar görüş alanına girdiği zaman boğazı düğümlendi, gözünden kocaman bir yaş yuvarlandı. Hasret duyduğu şey uçmak değildi. Tam tersine, kuşların da gökyüzüne hapsediğini düşünürdü hep. Her canlı özünden akıp hayata karışmalıydı. "Peki ya kuşlar gökyüzünü aşsalar yaşayabilirler mi?" sorusunu yöneltti kendine. Büyük bir hırsıyla gülümsedi. Zihnindekini yine haksız çıkardı. Kavgası henüz sona ermemişti. Özenle seçtiği cümlesiyle saldırdı düşmanına: "Yaşamak uğruna ufkumuz sınırlanmalı mı? Ufku sınırlanan canlı gerçekte de yaşar mı?"

Telefonun çalmasıyla tüm düşüncelerinden sıyrıldı. Hemen bilgisayarının başına geçerek aramayı yanıtladı. Şirketin ona ezberlettiği cümlelerle sınırlıydı yanıtları; maaşı ve en acısı da zamanı gibi... Kendisi henüz hapsedilmişlik döngüsünü kıramamışken, iradesiz varlıklardan bunu yapmalarını bekliyordu. Farkındaydı, yine de hayatın yaşam çizgisini aşamıyordu. O şeffaf örtüyü parçalayabilse, kozasını yırtıp sıyrabilse, ruhunu beden hapisanesinden firar ettirebilse... Neyse ki düşünceleri birer mantıksızlık abidesiydi.

Gün sonuna yaklaşmıştı. Neredeyse dakikaları sayıyordu. O an dakikaların da kısalığını kaybettiğini fark etti. Şermin, kapıların müsaade istenmeden açılmasına alıştı. Haftalar geçtikçe bu durum daha da artıyordu. Saçma bahanelerle odada geçirilen saatlerden nefret etmeye başladı. Yine sonuna kadar açılan kapı yüreğinden bir parça kopardı. İçeriye giren toz pas içindeki pahalı ayakkabıları gördüğünde midesi ağzına geldi. Kusmamak için aklından türlü türlü oyunlar oynadı. Zaten soluk olan benzi daha da solgunlaştı. Saniyeler içinde vücudundan terler boşanmaya, elleri titremeye başladı. Daha kendine çeki düzen verememişken patronu dibine kadar girdi. Tam ağzını açıp konuşacaktı ki sözü karşıdan gelen atakla kesildi:

— Dosyalar sende!

Kızcağız, önünde durup gözlerinin içine bakan adama itiraz bile edemedi. Diğerleri gibi o da sabırsızdı. Evine gidip günü arkasında bırakmayı düşünüyordu. Büyük ofisin çalışanlarından ne farkı vardı? Onlar da işçi sınıfından değil miydi? Zengin-fakir, işçi-patron, sözleşmeli-kadrolu ve daha bir sürü ayırım... Dünya artık yaşanılmaz haldeydi. Sessizce dosyaları önüne çekti. Evrakları sayılarına göre ayırırken, masanın ucunda durmuş düşüncelerine kadar onu izleyen adama ses çıkarmadı. Odasına gelip sırf ona olan nefretini kusma fırsatını kollayan bu insan müsveddesinin hakaretlerini bitirip çıkacağı anı sabırsızlıkla bekledi.

Adamın her lafında babasının yüzü geliyordu gözlerinin önüne. Karşısındaki yabancı, hareketleriyle hatırlamak istemediği sözleri anımsatıyordu. Anılar zihnine hızla saçılmaya başladı. Adamın sesi yerini bir uğultuya bıraktı. Gözleri sanki ateşe bakıyormuşçasına yanıyordu. Ölüp gitmiş birinden hâlâ nasıl kurtulamadığını anlayamıyordu. Cevabı yoktu, bu sefer kısıvrak yakalanmıştı. Patron kızın telaşlı halini fark edince daha da sinirlendi. Küçümser bakışlarla Şermin'i süzdü. "Bu ruh hastasını en başından işe almamalıydım," diyerek odadan ayrıldı.

Pandora'nın kutusu da neymiş? Zihninde tıka basa doldurup zar zor kilitletiği kutu artık açılmıştı. Onca an gözlerinin önünde tekrar canlanıyordu. Geçmiş artık geleceğinde hüküm sürmekteydi. Babasına, hayatına, işine ve patronuna olan nefreti yüreğine yayıldı. Harekete geçme düşüncesi süratle aklının ucundan geçti. Galiba bu sefer ciddiye. Hışımınla oturduğu sandalyeden kalktı. Masadaki telefonu kablosundan kopardığı gibi duvara fırlattı. Rengi beyazdan sarıya dönen bilgisayarı tek hareketle yere düşürdü. Ayağının dibinden önceden hazırladığı tahta sopayı aldı ve büyük ofise gitti. Delirmiş bir halde tüm eşyalara vurmaya başladı. Yazıcılar, bilgisayarlar, vazolar, biblolar ve çerçeveler derken sıra lambalara geldi.

Lambaya vurduğunda ufak bir cızırtı oluyor, ardından küçük bir patlama sesiyle kırık camlar kar gibi yağıyordu. Aydınlik yerini çoktan karanlığa bırakmıştı. Şermin siyahın gölgesine sığınarak sinsice başka bir lambaya yanaşiyor, onu da zevkle parçalıyordu. En son burayı ateşe vermeliydi. Öcünü başka türlü alamazdı. Bir şişe benzinin döküp cebindeki çakmağı hiç düşünmeden fırlatması yeterliydi.

Dudağında keyifli bir gülümseme oluştu. Gözleri delirmiş insanlarınkine benzemiyordu; aksine, ömrü boyunca hiç bu kadar akıllıca davranmamıştı. Kalbi hızla atmaya başladı. Ellerinin içi karıncalanıyor, alnından süzülen ter damlaları boğazına doğru yollar çiziyordu. Tüpleri diken diken oldu. Tam planının en güzel yerindeydi ki telefonun sesiyle düşünden uyandı.

Her şey yerli yerindeydi. Bedeni, telefonu ve hatta ayağının dibindeki tahta sopası bile... Israrla çalmaya devam eden telefonu açtı. Karşıdan duyduğu tek cümle kalbindeki baharın habercisiydi:

— Şermin Hanım! Mobbing davasını resmi olarak açtık, artık oradan ayrılmalısınız.

GECE MİSAFİRLERİ

Helin Aktan

Gecenin, günü arkasından bir bardak su dökerek uğurlamasının ardından yere birkaç minder atılmıştı. İkramlık hisler tabaklara konmuş, içimdeki sızidan notalara dökülmüş türküler hazırlanmıştı. Geceye uygun bir özenle süslenirken bu keskin karanlıkta kuşların ötüşmelerini duyuyor gibiydim. Olabilir miydi bu? Böylesine kaybolmuş, kendine hapsolmuş ve sonunu elleriyle yazan biri için her şey bu kadar umutsuzken çırpılan kanat sesleri gerçek olabilir miydi? Burnum sızıyordu. Öylesine acıyordu ki gözlerimden yaşlar ardı arkası kesilmeden dökülüyordu. Haykıramadığım cümleler dudaklarımdan karşılık bulamayınca gözlerime sığınmış gibiydi. Kaçıyordu, tıpkı benim gibi. Dara düşünce durup sorumluluk almaktansa kaçma acizliğini gösteriyordu sanki. Eterim bedenime ağır geliyordu, yurtlup yere dökülmek istiyordu. Gece, her seferinde bu duruma alkış tutuyordu. Dışarıdan bakılınca dağ gibi görünen benliğim, içeride patlamayı bekleyen bir volkan gibi köpürüyordu.

Ay, bu gece yanına yıldızları da almış, misafirlğe gelmişti. İçeri buyur ettim, etrafa savurduğum minderlere oturarak yerlerini aldılar. Söylenmek istenen ne varsa tabaklara konarak misafirlere ikram edildi. Sunum çok karışık görünüyordu, pek iştah açıcı olduğu söylenemezdi. Bir yanda acıyla harmanlanarak yoğrulan tatlar varken, diğer yanda eksik malzemelerle hazırlanmış lezzetler vardı. Kimsenin kabul etmeyeceği türden düşünceler tabağa renk katmıştı. Bu sunuma rağmen ne ay ne de yıldızlar ışığını vermekten vazgeçti. Gönlüm öylesine yorgun ve çaresizdi ki bu sefer tamburun sesi çok da huzur vermeden açılışı yaptı. Geceye özel hazırlanan türküler yürekleri dağılayan cinstendi.

İçeri girdim, herkesi selamladım. Bu gece yine beni yalnız bırakmadıkları için şükranlarımı dile getirdim. Bu defa ben çağırılmıştım onları. Derken rüzgâr da sofraya buyur edilmek ister gibi el kol yaparak dikkatimi çekti, yüzüme usul usul bakmaya başladı. Fısıltılar yükseliyordu. Bu defa kontrolü sağladım, uygun bir dille “Bu gece olmaz” dedim, “Misafirlerim var, sessizlik ve huzur içerisinde onları ağırlayacağım.” Rüzgâr, pencereyi bir iki kez tıklattı. Onu gördüğüm için çok sevindim, yavaşça içeri süzüldü. Onlara sığındıkça kendimi bulmaya başladım. Sohbetleri huzur veriyordu. Rüzgârın gelişiyse ben de kendime geldim, varlığı içimi ferahlatıyordu. Ay da odanın içini aydınlatıyordu. Buraya gelirken, bu kasvet biraz olsun dinsin diye güneşten ışığını ödünç almıştı. Ne düşünceli, tıpkı yanında getirdiği yıldızlar gibi. Geceye o kadar özenle hazırlanmışlardı ki gözlerimi onlardan alamıyordum, resmen parlıyorlardı. Öylesine zarıflardı ki haylaz birer çocuk gibi görünseler de aslında çok sakin ve ağırbaşlıydılar. Elimi uzatsam tutacak gibilerdi fakat cesaret edemedim. Gözlerimi alıyorlardı, ben de seve seve çıkarıp vermeye hevesliydim.

Sağ olsunlar, hepsi çok iyi geldi bana. Bunu biliyordum, geceyi de bu yüzden düzenlemiştim. Kaybolmak değil; kendimi hatırlamak, kendimi bulmak istiyordum. Rüzgârın gelişiyse odanın havası değişti resmen. Kasvetle pek iyi anlaşamazlardı, o gelince kasvet bir "hoşça kal" bile demeden apar topar çıkıp gitti. Aslında böyle yapmasaydı daha iyiydi. İnsan bir veda eder, gidip de bir daha gelmemek üzere. Bu geceyi ay kontrol ediyordu. Öylesine hoş bir konuşma yaptı ki bu defa ben sustum, o konuştu. Yıldızlar da sağ olsun, bir bir etrafıma dizilmiş sürekli umudu fısıldaşıp durdular. Sesleri çok yüksek çıkmadığı için ne dediklerini net duyamasam da kastettikleri şeyi varlıklarıyla dahi anlıyordum. Bir hışımla hazırladığım tabaklar da onların hoşgörüsü ve sevecenliği karşısında acısını yitirdi, karmaşıklığı anlam buldu.

Zaman, sürekli sohbetin ortasına atlayarak “Veda vakti!” diye bağırıp duruyordu. Onun bu patavatsızlığına hiç tahammül edemiyordum. Tam ona cevap vereceksen güneşin ayak sesleri duyuldu. Ay, ödünç aldığı ışığını güneşe fark ettirmeden yerine bırakmaya koştu. Yıldızlar da peşi sıra dizilerek onu takip etti. Rüzgâr, günün ilk ışıklarıyla birlikte yüzümü o kadar sert okşadı ki bu, bana acı vereceği yerde tuhaf bir şekilde şefkatli hissettirdi. Öylesine sardı sarmaladı ki beni, onu tüm vücudumda hissettim. Uzun zamandır pencereyi açıp da onu içeri buyur etmediğimi fark ettim. Daha sonra güneş, ışığının ödünç alındığını fark etmemiş olacak ki tüm heybetiyle başımdan aşağı aydınlattı beni.

Bugün her zamankinden daha bonkördü. İçime işledi, gelirken de eli boş gelmemiş, sıcacık bir his getirmişti.

Sağ olsunlar, var olsunlar...

KADİM MİRAS

Sümeyye Beyazkılınç

Krallığın en ücra köşesindeki tozlu kütüphanelerde saklanan, asırlardır fısıltısı dilden dile dolaşan o efsanevi yazma eser, nihayet Hükümdar Draven tarafından gün yüzüne çıkarılmıştı. Saraydan yayılan haber, kelimelerin tılsımına inanan herkesi ayağa kaldırdı: Hükümdar, bu nadir eserin yeni varisini seçmek için sarayın kapılarını açıyordu.

Genç müellif Martin, haberi duyduğunda kalbinin atışı hızlandı. Yıllardır zihnini kuşatan, ancak imkânsızlıklar yüzünden bir türlü dokunamadığı o kitaba ulaşma fırsatı şimdi avuçlarının içindeydi. Gazetedeği ilan kısa ve netti: "Bu eseri ruhunda taşımaya layık olanlar, gün ortasında saray meydanında hazır bulunsun."

Martin, en temiz pelerinine bürünüp şafağın ilk ışıklarıyla yola koyuldu. Sarayın görkemli salonuna vardığında, etrafı kendinden emin görünen yazarlar ve kitap tutkunlarıyla doluydu. Herkes, o eşsiz hazinenin sadece kendi hakkı olduğuna dair sarsılmaz bir kibir içindeydi. Draven salona girdiğinde kalabalığı vakur bir bakışla süzdü. Elindeki sıradan kaplı kitapları göstererek, kazananın sadece "gerçek bir okur" olacağını ilan etti. Şart basitti: Verilen kitap beş saat içinde bitirilecek ve özüksenecekti.

Okuma başladığında salona ağır bir sessizlik çöktü; ancak bu sükûnet uzun sürmedi. Yarım saat geçmeden homurdanmalar yükselmeye başladı. Salondaki iddialı kalabalık birer birer çekiliyordu. Martin, yanından öfkeyle geçen iki kişinin, "Bu ne biçim yazı? Hayatımda bu kadar yavan bir eser görmedim!" dediğini duyunca duraksadı. Zihni, başkalarının küçümseyici sözleriyle bulandı. Tam pes edecekken, içindeki o bitmek bilmeyen merak ağır bastı: Bir kitabın derinliğini, onu sonuna kadar okumadan anlamak mümkün değildi.

Martin ilk sayfayı çevirdiği an, dünya sessizliğe büründü. Satırlar, diğerlerinin iddia ettiğinin aksine, onu dipsiz bir girdap gibi içine çekiyordu. Zamanın akışı yön değiştirdi; iki saatin sonunda son sayfayı kapattığında, koca salonda tek başına kaldığı fark etti. Okuduğu metin, ruhunu sarsan en güçlü anlatıydı. Peki, diğerleri neden kaçmıştı?

O an salon, Hükümdar ve muhafızların alkışlarıyla inledi. Draven, Martin'in yanına gelip elini omzuna koydu:

"Tebrikler evlat, kadim yazıt artık senindir."

Genç adamın şaşkınlığını gören Hükümdar gülümsedi. "Okuduğun kitap aslında benim en kıymetli eserimdir. Ancak üzerine bir 'Uzaklaşma Tılsımı' nakşedilmiştir. Bu büyü, kitaba sadece bir güç nesnesi veya kibir aracı olarak bakanları ondan soğutur, zihinlerini kör eder. Onu sadece kelimelere gönül vermiş, sabırlı ve samimi bir ruh hakkıyla görebilirdi. Sen, zihnindeki o perdeyi tutkunla yırttın."

Martin, emaneti teslim alırken artık biliyordu; asıl hazine sadece kitap değil, onu layığıyla hissedebilen, pek az kişiye nasip olan o ruh haliydi.

UÇTU GİDER

Ebrar Yıldırım

Leyla'nın odaya girmesiyle perdenin usulca dans etmesi bir oldu. Bahar esintisi sokaklarda durmaya dayanamayıp merakla evlere sızmıştı. Aylardır onu bekliyordu. Aslına bakarsanız onun gelişine bu kadar hevesleniyor oluşunun bir başka sebebi vardı. Bu sebep onu odasından koşarak çıkarıp kilerin kapısına götürdü. Kırmızı kurdele bağlanmış bir anahtar duruyordu kapının üzerinde. İçini içine sığdırmayan bu heyecanın arasında bir de durup kurdelenin manasını düşündü. Yahu açsana kapıyı, ne diye her şeyde mana arıyorsun? Niye kırmızıydı ki şimdi bu? Salçalardan ya da domates suyu dolu kavanozlardan mı ilham alınmıştı? Belki kurutulmuş kırmızı biber... Kiler anahtarı oluşunu böyle mi anlıyorlardı? Kurdeleye dair kafasındaki soruların azalmaya başladığını fark ettiği an "tak" diye açtı kapıyı.

Âdettendir, kapı bir güzel gıcırdadı. Bir Allah'ın kulu çıkıp yağlamaz şu zavallı kapıyı; yıllarca duvar boşluğunda bi' ileri bi' geri gider durur. "Yağsızım, yok mu yağlayan?" diye sızlansa da kimin umurunda... Gelen geçen istediğini alır, gıcırtya biraz söylenir, ardından giderdi. O da öyle yapacaktı. Kapının sesini düşünürken gözleri kilerin dağınık raflarından yola çıkıp sıvası dökülmüş duvarlarında gezindi. Buraların halini düşünecek vakit kalmamıştı artık, bir an önce uçurtmayı aramaya koyuldu. Daracık yerde döndü durdu. Uçurtmayı bulayım derken kilerin tüm tozlarını uçurdu, halbuki tozların uçma havası değildi. Geçen seneden kalma uçurtmanın kilerdeki akıbeti neydi acaba? Annesi, "Kiler serin olur, çok giren de olmaz, koy buraya" demişti. İnsan girmiyor diye başka canlılar da girmeyecek değildi. Ya güzelim uçurtmasının sadece iskeleti kaldıysa... Acaba o da küçük arkadaşların yemeklerine kurban mı gitmişti? Bunca kışlık dururken onun naylon uçurtmasına mı göz dikmişlerdi? "Ah anneciğim ah" diye mızızlanmaya başladı. Onu gören kapıyla düet yapıyor sanacaktı ki az sonra serzenişlerinin kahramanı olan annesi yanına geldi. Kızının niçin bu halde olduğunu tahmin etmişti:

— Sızlanıp durma kızçe, koş da babacığınaya yardım et, dedi.

Güzelim uçurtması ortalıkta yoktu, bir de aramayı bırakıp babasına yardıma mı gidecekti? Pek tabii öyle oldu; isteksiz ama büyük adımlarla dışarıya çıktı. Gözlerinin yalnızca birini kullanmasına izin veren güneşe baktı, elinden bir perde yaptı, biraz yürüdü. Babasını bulmakta pek güçlük çekmedi fakat ne yaptığını uzaktan anlayamıyordu. Elini gözünden indirmeden babasının yanına gitti. O da ne! Uçurtma! Kimse tarafından naylonu kemirilmemişti, sapaşlam duruyordu, babası iplerini sıkıyordu. Tüm endişelerinin önünü bir anda bulutlar kapladı. Uçurtması senelik muayeneden geçmişti. Babası, uçurtmayı havaya kaldırarak rüzgârın yönünü buldu, defalarca ip doladığı makarayı Leyla'ya verdi. Ardından on on beş metre ileriye koştu. Babasının koşmasıyla ip makaradan hızla çözülüyor, uçurtmanın heyecanı buradan belli oluyordu. Babası kollarını kaldırdı, geri sayıma başladı. Leyla, makarayı sınıksız tutmuş, geri sayımın bitmesini bekliyordu.

— Sıfır! dedi babası ve uçurtmayı havaya atarcasına bıraktı.

Leyla, uçurtmanın dengesini sağlamak için kendince hamleler yaptı. Belki de bu onların oyunuydu. Püskülleri renkli pazar poşetlerinden yapılmış uçurtma bir kuş gibi şendi. Leyla da kuşçu edasıyla onun gökyüzünde süzülüşünü izliyordu. Uçmak onun doğasında vardı, saatlerdir havadaydı. Rüzgâr yavaş yavaş enerjisini kaybetmeye başladı. Hava kararmaya yakın yemek yenirdi evde, kimseyi kızdırmadan gitse iyi olacaktı. Acıkmış olmasından sebep pek de moralini bozmadı, çok yorulmuştu. Hatta elini kolunu kullanmaya mecali kalmamıştı. Yorulmayan yalnızca uçurtmaydı. Aylardır kilerde yapayalnız ve tutsak kalmış bir uçurtma elbette sakın kalamazdı. Leyla ona seslenmeye baharın bitişine kadar gökyüzünde kalacaktı sanki. Gözlerini alamadığı uçurtmasına doğru fisıldadı:

— Biliyorum pek niyetin yok buraya inmeye. Ne yalan söyleyeyim, senin yerinde olsam ben de uçar dururdum. Hatta belki uçar kaçardım. Hadi şimdi yanına gel de biraz dinlen, söz veriyorum kilerin soğuk köşelerine bırakmayacağım seni.

Leyla ipi yavaşça makaraya dolamaya başladı. Alacaklı gibi değil, çok sakın ve nazikti. Zaten hep nazik biriydi. Leyla'nın ne kadar saf kalpli olduğunu o da biliyordu, ona güvenip yere doğru inmeye başladı. Leyla uçurtmasını almış, eve doğru yürüyordu. Yürürken gözlerini gökyüzünden alamıyordu. A! Bu... Bu da ne böyle? Kim olduğunu anlamadı ama birileri havaya bir şeyler atıyordu. Akşam yemeği aklından uçtu gitti. Yemek kuş mu olmuştu? Belki de kuşlara yem olmuştu. Adımları iyice hızlandı. Şimdi gerçekten meraktan kafasını yere indirmiyordu; ayakları birbirine karışacak gibi olduğunda iki saniye yere bakıp yine kafasını kaldırıyordu. Fırlatılan şeyler neydi öyle? Kim yapıyordu bunu? Derdi gökyüzü müydü yoksa?

Kafasını indirmemesinden ötürü bir yere çarpacağı belliydi. Tam da aradığına çarpmıştı: Rafet amcaya. Aslında Rafet amca'yı aradığını o da yeni fark etmişti. Bu civarda kuşlara olan hayranlığı ve sevgisiyle bilinen Rafet amca; yumuşak huylu, hoşsohbet biriydi. Bir yere girdi mi ısıtmadığı gönül kalmazdı; konuşurken illa ki bir kıssa anlatır, bir iki beyit okurdu. Derviş meşrepli, pek güler yüzlüydü. İkisi de şaşkın şaşkın birbirine bakıyordu. Rafet amcanın üstü başı toprak olmuştu. Göğe atılan şey de, onu atan kişi de bu çarpışmayla belli olmuştu. Rafet amca göğe toprak atıyordu. Leyla'nın kafasında çok soru yoktu, sadece bunu neden yaptığını merak ediyordu. Merakını dışarı vurmaktan önce bir kuşun ölmüş olabileceğini düşündü. Belki de Rafet amca, kuşu gökyüzüne gömüyordu. Kuş için artık başka göçe gerek kalmamıştı çünkü bu, onun son göçüydü. Leyla kendi düşünde kaybolmadan Rafet amca o beyiti okudu:

— *"Bu aşk bana bir düş idi, Hak müyessir kılmış idi / Derviş Yunus bir kuş idi, halk içinden uçtu gider."*

Leyla her zaman olduğu gibi Rafet amcanın ağzından çıkanları pürdikkat dinledi, sessizce tekrar etmeye başladı:

— Derviş Yunus bir kuş idi, halk içinden uçtu gider... Derviş Yunus bir kuş idi, kuş mu...

Sözleri anlamaya çalışıyordu.

